16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1994 ՈՒՐԲԱԹ # 241 (744)

Ազգ
Azg
armenian daily

Եթե ատոմային ռումբ էլ պայթի, «Ըրջանը» լույս է տեսնելու

«Ես ոչ թե ենթադրում եմ, այլ գիտեմ, որ մեղավորը իշխանություններն են»,- երեկ կայացված մամուլի ասուլիսում հայտարարեց «Ազգային ինքնորոշում» կուսակցության ղեկավար, պատգամավոր Սամվել Շահինյանը՝ մեկնաբանելով «Ըրջան» շաբաթաթերթի խմբագրության հրդեհման փաստը: Ըստ նրա, հետազոտությունները ցույց են տվել, որ հրդեհը ոչ թե անփութության հետևանք էր, այլ դիտավորություն, և դրա ապացույցն այն է, որ իշխանությունները առ այսօր չեն բացահայտել զանգվածային լրատվության միջոցների դեմ ձեռնարկված դիտավորյալ գործողություններից և ոչ մեկը»:

Ներկայացնելով դեպքի մանրամասները՝ պրն. Շահինյանը հայտարարեց, թե եթե նույնիսկ իրավապահ մարմինները բոլոր այս դեպքերի կապակցման համար ձեռնարկեն ինչ-որ խնդրակակի, ապա կարելի է վստահ լինել, որ դա կլինի ընդամենը ձևականության նկատառ:

Տես # էջ 8

ԱՆՇՈՒՆՉԱՐՔ

ԱՄՆ. Ուկրաինային, Վրաստանին եւ Հայաստանին առաջնահերթ օգնություն

Ամերիկյան սենատորն առաջարկում է նոր օրինագիծ

ԱՄՆ-ի սենատոր Միչ Մըք Քոննըլը (հանրապետական, Քենթուկի) դեկտեմբերի 12-ին հայտարարեց, որ ինքն առաջարկում է արտասահմանին ցուցաբերվող օգնության օրինագիծ, որով վերանայվում է ներկայումս գործող համակարգը: Պնդելով, որ փոփոխություններ են տեղի ունեցել ոչ միայն Կոնգրեսում, այլեւ աշխարհում, սենատորն առաջարկեց իր ներկայացրած օրինագծի երեք հիմնարար նպատակները, որոնց համաձայն «արտասահմանին ցույց տրվող օգնությունը պետք է նպաստի ԱՄՆ-ի անվտանգության հիմնախնդիրներին, առաջ մղի ամերիկյան տնտեսական շահերը եւ հեռանկարի խաղաղական ու տարածաշրջանային կայունությունը»:

Սենատորի համոզմամբ, կայունությունը Միջին Արեւելքում եւ Եվրոպայում միանշանակորեն համապատասխանում է ԱՄՆ-ի ազգային անվտանգության շահերին, ուստի եւ հիշյալ տարածաշրջանում ներկայումս իրականացվող ծրագրերն, անշուշտ, կարեւոր են, սակայն դրանք ակնհայտորեն բարեփոխման կարիք են զգում:

Մըք Քոննըլը Ռուսաստանին ցուցաբերվող օգնության հարցը նախապայմանավորում է նրա կողմից մյուս հանրապետությունների ներքին գործերին չմիջամտելով եւ նրանց տարածքային ամբողջականությունն ու ինքնիշխանությունը չխախտելով, եւ առաջնահերթ կարեւորություն է տալիս Ուկրաինային, Վրաստանին ու Հայաստանին տրվելիք օգնությանը: Միաժամանակ կարեւորվում է ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը Լեհաստանին, Հունգարիային, Չեխիային, Սլովակիային, Լատվիային, Լիտվային եւ Էստոնիային ընձեռվող միջազգային ռազմական ուսուցման եւ վերապատրաստման, խաղաղապահ գործողություններում ընդգրկելու եւ պաշտպանվածության երաշխիքների տրամադրման միջոցով:

Կըրգըզստանը Ղարաբաղում չի մասնակցի խաղաղապահ ուժերին

Կըրգըզստանի ԱԳՆ մամլո ծառայությունը հայտարարություն է տարածել տեղի զանգվածային լրատվության միջոցների այն մեղադրանքի առթիվ, թե ԱԳՆ-ն նախաձեռնել է Կըրգըզստանի մասնակցությունը Ղարաբաղի հաշտարար գործողություններին: Ինչպես ասվում է հայտարարության մեջ, Կըրգըզստանի լիիրավ անդամակցությունը ՄԱԿ-ին եւ ԵԱՀԽ-ին են թաղում է այդ կազմակերպություններ կանոնադրական պարտավորությունների կատարում, մասնավորապես մասնակցություն խաղաղապահ գործողություններին: Դա ենթադրում է կըրգըզ մասնագետների օգտագործման հնարավորություն: Սակայն ստեղծված օբյեկտիվ պատճառներով Կըրգըզստանը ներկայումս չի մասնակցում Ղարաբաղում խաղաղապահ ուժերին:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ

Կառավարության նիստ ատոմակայանում

Երեկ Մեծամորում տեղի ունեցավ կառավարության նախագահության արտագնա նիստ, որը վարում էր վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը: Կառավարության մամուլի ծառայությունից հաղորդում են, թե վարչապետը, փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը, պետնախարար Սեյրան Թադեւոսյանը եւ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը նիստից առաջ եղան ատոմակայանի արտադրամասերում եւ ծանոթացան վերագործարկման աշխատանքների ընթացքին: Կառավարության նախագահությունը որոշում ընդունեց ատոմակայանի նյութատեխնիկական մատակարարման ծրագրով Հայաստան ներմուծվող ապրանքները մաքսավճարից ազատելու վերաբերյալ: Միաժամանակ ստեղծվեց ատոմակայանի երկրորդ էներգաբլոկի շահագործման ընդունող պետական հանձնաժողով եւ հաստատվեց նրա կազմը:

Վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը նշեց ատոմակայանի կոլեկտիվի դրական աշխատանքը՝ միաժամանակ խնդիր դնելով բոլոր ջանքերը գործադրել նշված ժամկետներում վերագործարկումն ապահովելու համար: Սա կայն, ինչպես հայտնի է, գոյություն ունեն ատոմակայանի վերագործարկման մի քանի ժամկետներ, եւ հայտնի չէ, թե կոնկրետ ո՞ր ժամկետը նկատի ուներ վարչապետը: Կարելի է ենթադրել, որ խոսքը 1995 թ. հունիսի մասին է:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ամեն ինչ Քաղաքական մեծ համաձայնագրից հետո

«...Բուդապեշտում, կարծես թե, շարունակվի դարձան տարածայնությունների հաղթահարման ուղիները: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերված, որ Ռուսաստանը Չեչնիայի հետ միաժամանակ կդառնա Մինսկի խորհրդակցության եւ, հետեւաբար, Մինսկի խմբի համանախագահը, որ ավելի սերտորեն կհամակարգվեն մեր միջնորդական ջանքերը, որ բազմազգ ուժերը կստեղծվեն միայն ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի համապատասխան բանաձեւի ընդունումից եւ այդ ուժերի կազմից համաձայնության շուրջ փոխադարձ համաձայնությունից հետո: Եւ վերջապես, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ ամբողջ գործողությունը կսկսվի իրականացվել միայն Քաղաքական մեծ համաձայնագրի ստորագրումից հետո»:

Բուդապեշտի համաժողովի արդյունքների կարգավորմանը վերաբերող արդյունքների այս մեկնաբանությունը վերցված է Հայաստանում ՌԴ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անդրեյ Ռուբանովի՝ դեկտեմբերի 8-ին «Ազգին» տված հարցազրույցից:

Հարցազրույցն ամբողջությամբ կտպագրվի առաջիկայում:

ՉԵՉՆԻԱ

Ռուսաստանյան զորքերը օղակում են Գրոզնին

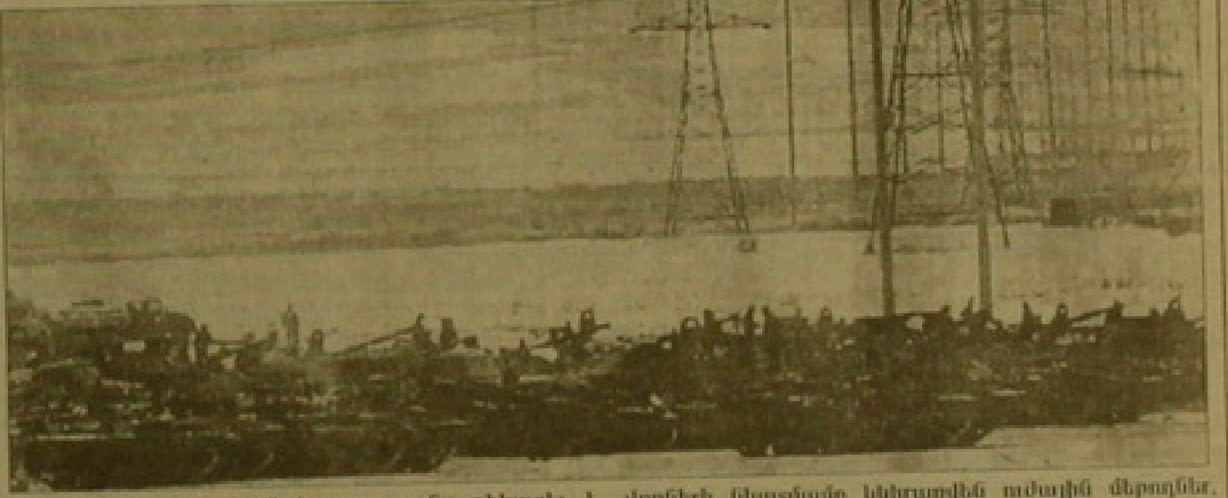

Չեչնիայում ռազմական իրադրությունը շիկացել է սաստիկ: Այն ժամանակ, երբ ռուսաստանյան զորքերը ավելի ու ավելի են սեղմում օղակը Գրոզնու շուրջ, հակամարտող կողմը նրանց գործողություններին առավել կատաղի դիմադրություն է ցույց տալիս:

Ինչպես Մոզդոկում ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել է Ռուսաստանի փոխվարչապետ Նիկոլայ Եգորովը, ռուսաստանյան ավիացիան դեկտեմբերի 13-ից «օգտագործվում է դուդաեւյան զինված դաշնակիցներին ոչնչացնելու համար»: Ըստ որում, նա ընդգծել է, որ «զինաթափման վերաբերյալ նախագահի հրամանագրին չենթարկվողների նկատմամբ կկիրառվեն ուժային միջոցներ, իսկ բանակցական կազմակերպությունները կոչնչացվեն»: Ըստ Ջոխար Դուդաեւի շտաբից ստացված հաղորդումների, չորեքշաբթի օրվա երկրորդ կեսին եւ երեկոյան ռուսաստանյան ավիացիան ռմբակոծել է Չեչնիայի բնակավայրերն ու գյուղերը: Հայտնվում է, որ օդային հարվածների հետեւանքով կան սպանված ու վիրավորներ: Անցած օրը պարզություն չի մտցրել հակամարտող ճամբարների միջեւ երկուշաբթի Վլադիկավկազում սկսված բանակցությունների հետագա ընթացքի մեջ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Ադրբեջանն ու Թուրքիան շարունակում են օգնել Դուդաեւին

Զերծակալվել են Թուրքիայի քաղաքացի ուր չեչեններ

«ԱՐԴԱՐ ԱՐՏԱԿԻՆ.ՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Լեռնային Ղարաբաղի ռազմական փորձագետների կարծիքով, մոտ ապագայում Ադրբեջանը հազիվ թե վերսկսի ռազմական գործողությունները Ղարաբաղի դեմ, քանի որ ադրբեջանական բանակի լինելիք ստորաբաժանումները, մասնավորապես հատուկ նշանակության մեկ գումարտակ Աղդամի եւ «Գորշ գայլեր» կազմակերպության երկու վաշտ Ֆիզուլու եւ Աղջաբեդիի շրջաններից, օրերս ուղարկվել են Գրոզնի Չեչնիայի մայրաքաղաքի պաշտպանության: Ռազմահետախուզության տվյալների համաձայն, մի խումբ չեչենական հոգեւորականներ առ այսօր շարունակում են շրջել ադրբեջանական սահմանամերձ շրջաններում՝ ադրբեջանցի զինվորներին կոչ անելով օգնության հասնել համախոհներին: Վերջին տվյալների համաձայն, ադրբեջանական կամավորական ջոկատները հիմնականում ուղարկվում են Դաղստանի Խասավյուրտ բնակավայրը, որտեղ տեղացիների կողմից շրջափակված է ռուսական բանակի մի մեծ խմբավորում: Մարտակերտի շրջանի հետախուզության շտաբից հաղորդում են, թե Միրբաշիրի շրջանից Դաղստան են հասցվում նաեւ BM-21 (Գրադ) կայանքների հրթիռներ: Դեկտեմբերի 14-ին Ադրբեջան էին ժամանել նաեւ թուրքական կամավորական խմբեր, ինչպես նաեւ Թուրքիայում բնակվող չեչեններից եւ չերքեզներից կազմված զոքմարտակներ:

Վերջին տեղեկությունների համաձայն, Սոչիում եւ Բաքվում ձերբակալվել են Թուրքիայի ազգություն ունեցող չեչեն ուր քաղաքացիներ, որոնք պատրաստվում էին մեկնել Դաղստանի հանրապետության կամավորներ հավաքագրելու նպատակով: Նրանցից երկուսը պետք է մեկնեին Չեչնիա այնտեղ կամավորներ հավաքագրելու համար: Ձերբակալվածների մոտ հայտնաբերվել է մեծ գումար: Այս տեղեկությունները հաստատվում են նաեւ ռուսական աղբյուրների կողմից:

ԼՂՀ քաղաքական դիտորդները այն կարծիքին են հայտնում, թե Թուրքիայի ջանքերը ռուս-չեչենական հակամարտության աշխարհագրությունն ընդլայնելու ուղղությամբ բացատրվում են նաեւ նրանով, որ Անկարան ձգտում է ձախողել կասպյան նավթամուղի ռուսական տարբերակը, որն, ինչպես հայտնի է, նախատեսվում է անցկացնել Հյուսիսային Կովկասով: Թուրքիայի իշխանությունները ջանում են Արեւմտքին ապացուցել, որ նավթամուղը կարող է անցնել միայն Թուրքիայի տարածքով, եւ այդ առումով մի ջոկներ չեն խնայում Հյուսիսային Կովկասում անկայուն իրավիճակը երկարաձգելու համար:

■ *Ադրբեջանում ստեղծվել է չեչեններին օգնող կամավոր ջոկատ: Լենինյանում ստեղծվել է մոտ 200 մարդուց կազմված կամավորական ջոկատ «Չեչնիայի ազգային ազատագրական շարժմանն օգնելու համար»: Այդ մասին ԱՆԻ գործակալությանը հայտնեցին «Մուսավաթ» կուսակցության մամլո կենտրոնում:*

ԼՏ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կարաջիչ. Միջնորդելու կոչ Քարտերին

Բոսնիայի սերբերի ղեկավար Կարաջիչը ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերին կոչ արեց միջնորդել Բոսնիայում խաղաղության հաստատմանը: Նախկին նախագահի միջնորդության դեպքում Կարաջիչը խոստացավ առաջարկել ՄԱԿ-ի շարասյուների անվտանգ երթեւեկություն ու նրա անձնակազմի ու որոշ բռնվել ժամանակավոր աղբյուր ազատ արձակումը: Կարաջիչը պատրաստակամություն հայտնեց նաեւ վերացնելու Սարաեւոյի շրջափակումը, վերաբացելու օդանավակայանն ու հարգելու մարդու իրավունքները: ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Քարտերը, որը ջանքեր էր գործադրել բուլղարիելու իր երկրի լարված հարաբերությունները Հյուսիսային Կորեայի հետ, ինչպես նաեւ վերացնելու Հաիթիում զինվորականների իշխանությունը, հայտնեց, որ պատրաստ է մեկնել Բոսնիա, եթե Կարաջիչը հարգի իր խոստումները:

Պինոչետը կայցելի՞ Ռուսաստան

ՍԱՆՏՅԱԳՈ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍԱՆՏԵ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Եթե Բորիս Ելցինը չառարկի, գեներալ Աուգուստո Պինոչետը կարող է շուտով Մոսկվա այցելել: Չիլիում եղած Պետերբուրգի պատվիրակության հավաստմամբ: Այդ մասին ուղեւորության արդյունքներին նվիրված մամլո ասուլիսում հայտնեց սանկտպետերբուրգյան քաղաքի ընկերակցության ղեկավար, պատգամավոր Սերգեյ Պոպովը: Նրա խոսքերով, Չիլիի նախկին նախագահը ցանկություն է հայտնել Ռուսաստան այցելել, որտեղ քաղաքական առումով լինելիք արդարացի ռուսաստանցիների սոցիալ-պաշտպանության ձեւերին: Պատվիրակության այցի ընթացքում Չիլիում քննարկվել են նաեւ առեւտրատնտեսական համագործակցության հարցեր: Մասնավորապես խոսվել է ռուսական ռազմական տեխնիկայի հնարավոր գնումների մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

Զինակոչը մինչեւ դեկտեմբերի 23-ը

Զինակոչի ընթացքին էր նվիրված երեւանի Խաղաղության Վահագն Խաչատրյանի մոտ դեկտեմբերի 14-ի երեկոյան հրավիրված խորհրդակցությունը, որին, ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին տեղեկացրին երկրապահների լրատվական կենտրոնում, մասնակցել են ՀՀ զինկոմիսարիատի ներկայացուցիչը, մայրաքաղաքի բոլոր շրջանների զինկոմները, ոստիկանապետերը, շրջգործկոմների նախագահները, քաղաքի եւ զինվորական դատախազության ներկայացուցիչները, զինվորական ոստիկանապետերը:

Նշելով, որ զինակոչին խոչընդոտող հանգամանքներ չկան եւ պատասխանատուները կազմակերպող օղակները իրար հետ լիովին համագործակցում են, զեկուցվեց, որ զինակոչն ընթանում է ըստ սահմանված գրաֆիկի եւ կկատարվի 100 տոկոսով:

Խորհրդակցությունում նշվել է նաեւ, որ զինակոչից խուսափելու եւ դասալքության դեպքեր, այնուամենայնիվ, կան, եւ դրանց վերաբերյալ քրեական գործեր են հարուցվել:

Զինակոչը մայրաքաղաքում կընթանա մինչեւ դեկտեմբերի 23-ը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

■ Նաեւ հայկական համարներ։ [illegible]

ՓԱՍՏ

Դեկտեմբերի 14-ին ՀՀ ԳԽ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը մամուլի ասուլիսում անդրադարձավ դեկտեմբերի 5-10-ը Մոսկվայում անցկացված Սփյուռքի երկրաշարժի 6-րդ տարելիցին նվիրված միջազգային ակցիայի արդյունքներին:

Ակցիային, ի թիվս 19 երկրների 150 պատվիրակների, մասնակցում [illegible]

ԱՍՈՒԼԻՍ

Սփյուռքի երկրաշարժ. Մոսկովյան ակցիայի արդյունքները

Հայաստանի համար նախատեսված նախկին ԽՍՀՄ արտաքին [illegible] մոտ 10 մլն. ԱՄՆ դոլարի գումարի [illegible] ՌԴ ֆեդերալ խորհրդի երկու պալատներում:

[illegible]

ՆՏ

ԵՐԵՎԱՆ

Դասախոսությունների շարք էներգետիկայի նախարարությունում

Արդեն երկրորդ շաբաթն է, ինչ ամերիկյան USAID կազմակերպության [illegible]

[illegible]

ԱՐԹՈՒՐ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախարարը հերքում է ժամկետանց դեղորայքի առկայությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը հերքեց հումանիտար օգնության մեջ ժամկետանց դեղորայքի առկայությունը: Նա տեղեկացրեց, որ նախարարության հետ ճշտապես համագործակցող «Պրոժեկտ հոպ», Կարմիր խաչ եւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ կազմակերպությունները ոչ միայն ժամկետանց, այլեւ կարճ ժամկետների համար պիտանի դեղորայք չեն առաքել Հայաստան եւ ավելացրեց, որ ժամկետանց դեղորայքի հանրապետության ծայրամասային շրջաններ ու Ղարաբաղ են առաքում այն հումանիտար կազմակերպությունները, որոնք հրաժարվում են համագործակցել նախարարության հետ: Անձամբ բաժանելով դեղորայքը, ավելացրեց նախարարը, նրանք փորձում են կորցնել իրենց հետքերը:

Մեր ունեցած հավաստի տեղեկությունների համաձայն, վերջերս նախարարության պահեստներում ստուգումներ են կատարվում ժամկետանց դեղորայքի խնամակալությունը ճշտելու նպատակով, որից հետո նախարարությունը դիմել է օտարերկրյա կազմակերպություններին նման դեղորայք չառաքելու խնդրանքով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ձեռուցում չստացողները նավթ կստանան, մինչդեռ նավթի կտրոնների բաշխումը դադարեցվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մինչեւ դեկտեմբերի 15-ը ջեռուցում չստացած, բայց նախատեսված կենտրոնացված ջեռուցման մեջ մտած երեւանի բաղամասերին կհատկացվի նավթ: Այսպիսի որոշում է ընդունվել՝ հաշվի առնելով նախատեսված բոլոր թաղամասերի ջեռուցման ապահովման անհնարինությունը: Նախատեսվում է դեկտեմբերի 15-ից հետո ջեռուցվող այդ թաղամասերում անցկացնել հաշվառում: Այսօրվա դրությամբ մայրաքաղաքում նախատեսված 2100 բնակելի շենքերից ջեռուցվում է միայն 600-ը: Մինչդեռ դադարեցվել է ՄԱԿ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության շրջանակներում հանրապետության բնակչությանը հատկացված նավթի կտրոնների բաշխումը, համաձայն ՀՀ փոխվարչապետ Ռաֆայել Բագոյանի հրահանգի: Հանձնարարվել է մինչեւ դեկտեմբերի 16-ը նավթի կտրոնների բաշխմամբ զբաղվող ծառայություններին ներկայացնել այն փախստականների ցուցակները, որոնք դեռեւս չեն ստացել նավթի կտրոնները:

Ժամանակին կավարտվի սերտիֆիկատների բաշխումը

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Զինված սերտիֆիկատների ստացման վերաբերյալ քաղաքացիների ցուցակների ներկայացմանը մնացել է մեկ ամսից էլ պակաս ժամանակ, այնուամենայնիվ, առայժմ խնայբանկ է ներկայացվել հանրապետության բնակչության միայն 40 տոկոսի ցուցակները: Վիճակն ավելի վատ է սերտիֆիկատների բաշխման առումով: Ներկայացված 1 մլն 500 հազար քաղաքացիներից սերտիֆիկատ է ստացել միայն 490 հազարը կամ բնակչության մոտ 17 տոկոսը: Եթե շրջաններում սերտիֆիկատ ստացողների թիվը կազմել է միջին հաշվով 19 տոկոս, ապա մայրաքաղաքում միայն 13 տոկոսն է հասցրել ստանալ սերտիֆիկատ: Այնինչ նախատեսված է բաշխման աշխատանքներն ավարտել հունվարի 31-ին: Ակնհայտ է, որ այդ ընթացքում չի հաջողվի ավարտել սերտիֆիկատների բաշխման գործընթացը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Տնտեսական բարեփոխումների շահանց

Այսօր գործում են Լեռնային Ղարաբաղի գրեթե բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները, որոնց թիվը հասնում է մոտ 3 տասնյակի: Այդ մասին տեղեկացրեց ԼՂՀ նախարարների խորհրդի տնտեսության բաժնի վարիչ Ռազմիկ Պետրոսյանը: Արդյունաբերությունում ստեղծված աշխուժությունը նա բացատրեց էներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարման եւ ռազմաճակատային իրադրության համեմատական կայունությամբ: Սակայն հանրապետության երկարատեւ շրջափակման եւ հումքի դասալարումների քայքայման պատճառով Ղարաբաղի ձեռնարկությունները աշխատում են իրենց կարողությունների ընդամենը 20-30 տոկոսի չափով: Պրն. Պետրոսյանը հույս հայտնեց, որ հիմնախնդրի կարգավորման եւ հետպատերազմյան շրջանում Ղարաբաղի տնտեսությունը շատ կարճ ժամկետում կհասնի նախապատերազմյան մակարդակի: Այնուհանդերձ, ԼՂՀ-ն կարող է տնտեսական բարեփոխումներին, քանի որ պետությունը որոշակիորեն է անդրադարձել հանրապետության բոլոր գործարանների եւ ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Ելնելով սրանից, ԼՂՀ կառավարությունը այժմ մշակում է 1995 թ. տնտեսության զարգացման մի ծրագիր, որը նախատեսում է բարեփոխումներ անցկացնել արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, լուսավորության, առեւտրի եւ սպասարկման ոլորտներում:

Լ. Ս.

ԱՐՑԱԽ

Խաղողագործները դժգոհ են

Արցախի շրջանի Ներքին Գյլին եւ Վերին Գյլին գյուղերի ավելի քան 1900 տնտեսությունների մոտ 50 բնակիչներ երեկ առավոտից ծգտում էին իրենց հոգսերի մասին հրապարակ հանել հանրապետության վարչապետին, բայց նրանց ասել էին, որ վարչապետը աշխատանքի է գնացել, ուստի է դիմել Գ. Շահբազյանին, իսկ վերջինս խորհրդակցությունից չէր ազատվում:

Սամվել Պողոսյանը, Արմեն Յովսեփյանը, Յովհաննես Կարապետյանը 2-10 տոննա (կան նաեւ 10-40 տոննա հանձնողներ) խաղող են հանձնել Բռռաստանի կոնյակի գործարան, երկու գյուղերը միասին մոտ հազար տոննա: Հանձնել են հոկտեմբեր-նոյեմբերերին, իսկ գործարանի տնօրեն Մանուկյանը ասաց. «Բանկը մեզ փող չի տալիս»: Մեկ անգամ 20 հազարական դրամ են բաժանել կանխավճարի փոխարեն: Մինչդեռ միայն մեկ հեկտարի մշակության համար ծախսվել է 6-700 հազար ռուբլի: Իսկ այգեգործների ընտանիքը, որը սեփականաշնորհումից հետո 5 տարի պետք է այդ ճյուղով զբաղվի, զգնվում է նյութական ծանր պայմաններում (ոչ հաց կա, ոչ հագուստ, ոչ վառելիք): Յոկտեմբերին, երբ հանձնում էին բերքը, մի պարկ ալյուրը արժեր 18-20 հազար, իսկ այսօր արժե 80 հազար ռուբլի):

Ժամը 15-ի դրությամբ կառավարությունում դեռեւս չէին լսել արցախցիներին:

Յու. Ս.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱԶԳ

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ «Փաստի» սեփական թղթակիցը Վլադիկավկազից տեղեկացրեց, որ երեկ կեսօրից հետո ընդհատվել են այստեղ ընթացող ռուս-չեչենական բանակցությունները։ Երեկ լրագրողներին հնարավորություն է ընձեռվել ներկա գտնվել դրանց հերթական փուլի բացմանը։ Ի պատասխան մեր թղթակցի հարցմանը չեչենա- է սակայն։ Ռուսական բանակը ավարտում է Գրոզնու շրջափակման գործողությունը։ Ռուսաստանի կառավարությունը դիմում է նաև Ջոխար Դուդաևին՝ կոչ անելով վայր դնել զենքը և զիջակցել ողջ պատասխանատվությունը չեչեն ժողովրդի առաջ։ «Ռուսաստանի տարածքային ամբողջականությունը, սահմանների անձեռնմխելիությունը կոչված բերյալ։ Քաղաքում տիրապետում է ծայրահեղ լարված իրավիճակ։ Տեղի բնակիչները մտավախություն ունեն, որ ռուսական զորքը կարող է փորձել գրոհով վերցնել Գրոզնին։ Չեչնիայում ծավալվող գործողությունների ռազմական հրամանատարության Մոզդոկում տեղակայված շտաբից հայտնել են, որ Մոսկվան համաձայնել է օրերս վերջին նա-

ՉԵՉՆԻԱ

Բանակցությունները ընդհատվեցին, իսկ ժամկետը սպառվեց

կան պատվիրակության անդամները հրաժարվել են մեկնաբանություններ տալ։ Միաժամանակ ռուսական պատվիրակության անդամ Ամոգովի հաղորդել է, որ բանակցությունները ընդհատվել են չեչենական կողմի խնդրանքով։ Վերջիններս պնդել են, որ իրավիճակը Չեչնիայում փոխվել է, և իրենք խորհրդատվության կարիք ունեն։ Ըստ Ամոգովի, բանակցությունների ընթացքում քննարկվող հիմնական խնդիրը վերաբերում էր ակնկալվող գործողությունների առաջնայնությանը։ Հարկ է պարզել, թե ով պետք է անի առաջին քայլը. պետք է դուրս բերվեն զորքերը, թե նախևառաջ զինաթափվեն ապօրինի միավորումները։ ՌԴ ներկայացուցիչը նաև հերքեց այն լուրերը, թե նախօրեին քննվել է Չեչնիայի նոր կարգավիճակի հարցը։ «Այդպիսի հարց օրակարգում չկա և չի էլ կարող լինել», ասել է Ամոգովը։

Այսօր սպառվում է ապօրինի զորամիավորումների զինաթափման համար ՌԴ նախագահի սահմանած ժամկետը։ Իրավիճակը Չեչնիայում, այդուհանդերձ, էլ ավելի պանի գործող օրենսդրության սահմաններում, կողմնակիցների անվտանգությունը և մյուս բոլոր իրավունքները», ասվում է դիմումի մեջ։

«Փաստի» մոսկովյան թղթակիցը տեղեկացնում է, որ ՌԴ Պետդումայի նախագահ Իվան Ռիբկինի համաձայնությամբ ամեն օր նիստից առաջ տեղեկանք է ներկայացվելու Չեչնիայում ռուսական և չեչենական կողմերի կրած կորուստների մասին։ Այստեղ ի հայտ եկած առաջարկները փոխվարչապետ Ն. Եգորովին անվստահություն հայտնելու վերաբերյալ մեծամասնության օժանդակությանը չեն արժանանում։

Վլադիկավկազում «Փաստի» սեփական թղթակցի վերջին տեղեկատվության համաձայն, ՌԴ կառավարության ժամանակավոր հանձնաժողովը չի ստացել պաշտոնական Գրոզնու համաձայնությունը ընդհատված բանակցությունները վերսկսելու համար։ Դրա փոխարեն Գրոզնիում ստացվել է Դուդաևի հայտարարությունը համընդհանուր պատերազմի պատրաստության վերա- խաղաղեցմանը կամ Գրոզնին պաշտպանելով վայր դնել զենքը։ Հակառակ դեպքում միջոցառումներ կձեռնարկվեն ապօրինի զորամիավորումների զինաթափման ուղղությամբ։ Նույն աղբյուրի տվյալներով, ՌԴ ՆԳՆ ներքին զորքերի 20 զինվոր պատանդ է վերցվել Գրոզնու կողմից։

Անցած գիշերվա ընթացքում ռուսական զորամիավորումները ենթարկված են եղել դիմադրական բազում հարձակումների։ Երկու կողմերն էլ օգտագործել են զրահամեքենաներ, հրետանի և ականանետներ։ ՆԳՆ օդային զորամասերը երեկ հարված են հասցրել Գրոզնու մոտ գտնվող օդանավակայանին, որը բռնկել էին պաշտպանվող կործանիչների «վնասված» Լ-39 օդանավերը։ Շարքից հանվել է այդ մակնիշի մոտ 30 օդանավ։ Միաժամանակ ոչնչացվել են 10 ԲՄՊ և այլ զրահամեքենաներ, որոնք օգտագործվում էին չեչենական միավորումների կողմից։ Հյուսիսային և արևմտյան ուղղություններով ռուսական զորքին առ-ղեն հաջողվել է մտնել Գրոզնու արվարձանները։

ԿԱՍԱԲԼԱՆԿԱ

Մահմեդական նախարարները դատապարտեցին Հայաստանին

ԿԱՍԱԲԼԱՆԿԱ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Ինչպես հայտնի է, Կասաբլանկայում ընթացքի մեջ է Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության գագաթաժողովը։ Նախապես կայացած արտգործնախարարների հանդիպմամբ քաղաքական բանաձև է ընդունել, որ նաև անդրադարձ է դարաբաղյան հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը։ Այնտեղ մասնավորապես ասվում է. «ԻԿԿ-ի արտգործնախարարների խորհուրդը վճռականորեն դատապարտում է Հայաստանի ագրեսիան Ադրբեջանի դեմ, Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներում տեղի ունեցող քաղաքացիական բնակչության դեմ գործադրված քայլերը որակում է որպես հանցագործություն մարդկության դեմ, վճռականորեն պահանջում կատարել ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի 822, 853, 874 և 884 բանաձևերի պահանջները, անհապաղ և առանց նախապայմանների դուրս բերել հայկական զորամիավորումները Ադրբեջանի բոլոր գրավված տարածքներից, այդ թվում Լաչինից ու Շուշիից, կոչ է անում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին ճանաչել Ադրբեջանի դեմ իրականացված ագրեսիան և մեկ անգամ ևս հաստատում է, որ չեն կարող օրինականացվել ուժով գրավված տարածքները»։ Գնահատելով այս կազմակերպության գործունեությունը Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը նշել է, թե ԻԿԿ-ն կրոնական կազմակերպություն չէ և կոչված է բոլոր հակամարտությունների խաղաղ կարգավորմանը։ Կասաբլանկայում գտնվելու օրերին Հ. Ալիևը հանդիպումներ է ունեցել մի շարք պետությունների ղեկավարների հետ։ Բացի դրանից, ադրբեջանական կողմը դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու առաջարկով դիմել է 17 մահմեդական պետությունների, այդ թվում Բահրեյնին, Բրունեյին, Բուրկինա-Ֆասոյին, Ջիբութիին, Մալիին, Նիգերիային, Սենեգալին, Սոմալիին, Չադին և այլն։ Ադրբեջանի նախագահը հանդիպել է Քուվեյթի էմիրին և Հորդանանի թագավորին։ Այդ ընթացքում Ալիևը տնտեսական օժանդակության խոստումներ է ստացել։

ՎԻԼՆՅՈՒՍ

Ընդդիմությունը քննադատում է բյուջեի նախագիծը

Դժվար խնդիր է բաժին ընկել Լիտվայի վարչապետ Ադոլֆաս Շլեժեվիչյուսի և հանրապետության ֆինանսների նախարար Էդուարդաս Վիլկելիսի. նրանք սեյմում պաշտպանում են կառավարության ներկայացրած երկրի առաջիկա տարվա բյուջեի օրինագիծը։ Աջ ընդդիմության և մեծամասնության միջև տեղի ունեցող բուռն վիճաբանությունը թույլ չի տալիս կառավարությանը ձեռք բերել հաջորդ տարվա բյուջեի չոր տողի հոդված առ հոդված հաստատումը։ Ծախսերը եկամուտներին կգերազանցեն 415 միլիոն լիտով։

Ընդդիմությունը գտնում է, որ 1995 թվականի բյուջեի նախագիծը «հակաժողովրդական, ռազմավարական և չհիմնավորված է», քանի որ նրանում վատ են պաշտպանված բնակչության չունևոր խավերի, գիտության, կրթության, առողջապահության, գյուղատնտեսության շահերը։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքմենբաշին կարգուկանոն է հաստատում

ԱՇԽԱԲԱԴ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը լսեց վարչական կազմերի ղեկավարների հաշվետվությունները 1994 թ. կատարված աշխատանքների մասին։ Առանձնահատուկ ուշադրություն դարձվեց բոլոր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվության բարձրացմանը տնտեսական բարեփոխումների արագացման, բնակչության սոցիալական պաշտպանության, անհրաժեշտ ենթակառուցվածքի զարգացման բնագավառում։ Այնուհետև կայացած նախարարների կաբինետի ընդլայնված նիստում Թուրքմենբաշին խստիվ քննադատեց գլխավոր պետական հարկային տեսչության պետ Քայյում Կուլմանովին։ Նույն նիստում նա ազատվեց պաշտոնից։ Այդ պաշտոնում նշանակվեց նախագահի աշխատակազմի գործերի կառավարիչ Եննես Նազարովը, որը 5 տարի գլխավորել է ֆինանսների նախարարությունը։

Կիև. Եկամուտների նվազում

Ուկրինֆորմը հաղորդում է. Ուկրաինայի բնակչության իրական եկամուտները երեք տարվա ընթացքում նվազել են 60 տոկոսով, բնակիչների ճնշող մասը աղքատության սահմանից դուրս է։ Ինչպես Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում դեկտեմբերի 15-ին հայտարարել է առաջին փոխվարչապետ Վիկտոր Պինզենիկը, մարդկանց կենսամակարդակի անկումը ուղղակի կապ չունի գների ազատականացման քաղաքականության հետ, որը վարում է կառավարությունը։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

■ *Բելառուսի դեմոգրաֆիական տվյալների համաձայն, հանրապետությունում կյանքի միջին տևողությունը կազմում է 70,3 տարի (կանանց միջին տևողությունը կազմում են 75, տղամարդկանց 65 տարի)։ Այսօր այստեղ բնակվում է 10,45 միլիոն մարդ, որոնցից 2 միլիոն 605 հազարը կենսաթոշակառուներ են։*

[illegible]

ՏԱՄԱՌՈՏ

Ֆրանսիան կողմ է Վրաստանի տարածքային ամբողջականությանը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍԱԱՐՔ։ Այսօր Էդուարդ Շևարդնաձեն ընդունեց Վրաստանում գտնվող Ֆրանսիայի ԱԳՆ գլխավոր քարտուղար Բերտրան Դյուֆուրկին։ Ինչպես հայտնեցին պետության ղեկավարի մամլո քարտուղարությունում, զրույցի ընթացքում պարոն Դյուֆուրկը հավաստել է Աբխազիայի հակամարտության նկատմամբ Փարիզի դիրքորոշումը, որի էությունը Վրաստանի տարածքային ամբողջականության անվերապահ պահպանումն է։ Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքական գերատեսչության գլխավոր քարտուղարը Վրաստան է ժամանել այդ երկրի քաղաքական ու տնտեսական ներկա իրավիճակին ծանոթանալու նպատակով։

Աբխազիայի զինված ուժերը բերվում են բարձր մարտավիճակի

ՍՈՒԽՈՒՄ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Այդ մասին հաղորդեց «Նեգա» գործակալությունը։ Աբխազիայի լրատվության և մամուլի նախարարության հաղորդման համաձայն, Աբխազիայի սահմանամերձ վրացական շրջաններում իրավիճակն էլ ավելի է սրվում։ Վերջերս Զուգդիդի այցելեց Էդուարդ Շևարդնաձեն, որն ստուգում էր այդ շրջանում տեղաբաշխված վրացական բանակի մարտավիճակը։ Տեղաբնակները կազմում են զինված խմբավորումներ, որոնք կօգտագործվեն Աբխազիայում։ Ինգուրի գետից ոչ հեռու նկատվում է նաև ծանր զրահատեխնիկայի կուտակում։ Այս ամենը հաշվի առնելով, Աբխազիայի պաշտպանության նախարար, գեներալ լեյտենանտ Սոսնալիևը հրաման արձակեց Աբխազիայի զինված ուժերը բարձր մարտավիճակի բերելու մասին։

Ռուս-ուկրաինական բանակցությունները դարձյալ ապարդյուն

Ուկրինֆորմը հաղորդում է. Կիևի արվարձան Պուշչա Օզյորնայայում արդարդյուն է ավարտվել Սեւծովյան նավատորմի հիմնախնդրի շուրջ ուկրաինա-ռուսաստանյան բանակցությունների հերթական փուլը։ Պատվիրակությունների ղեկավարները հանդիպման ավարտից հետո տրամագծորեն հակադիր կարծիքներ են հայտնել։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Բանակցում են Ադրբեջանի և Իրանի նավթային ընկերությունները

ԲԱՔՈՒ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Բանակցությունները վերաբերում են Կասպից ծովի նավթի հանքավայրերի մշակման մեջ Ադրբեջանի փայաբաժնի՝ 5 տոկոսը Իրանին տրամադրելու հարցին։ Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության նախագահ Նաթիկ Ալիևը հայտարարեց, որ Իրանը վճարունակ է և ընդունում է պայմանագրի բոլոր պայմանները։ Միևնույն ժամանակ նավթային ընկերությունում հայտնեցին, որ արևմտյան նավթային ընկերությունների կոնսորցիումի մասնակիցները պաշտոնապես չեն տեղեկացվել բանակցությունների մասին։

ԹԲԻԼԻՍԻ

Ճանտուրիայի սպանությունը կքննեն միջազգային խուզարկուներ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ինչպես հայտարարեց Վրաստանի Ազգային ժողովրդավարական կուսակցությունը, Գեորգի Ճանտուրիայի սպանության հետաքննությանը կմասնակցեն միջազգային խուզարկուներ։ Կուսակցության ղեկավարների խոսքերով, իրենք գիտեն մարդասպանների անունները, և միայն արևմուտքի մասնագետները կարող են անաչառ հետաքննություն անցկացնել և հրապարակել դրա արդյունքները։

Միաժամանակ, Վրաստանի ազգային գաղափարախոսության կուսակցությունը դիմել է միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպություններին։ Դիմումի մեջ մասնավորապես ասված է. «Վրաստանում մարդու քաղաքական և ազգային իրավունքների խախտումը հասել է ծայրահեղ չափերի, որի հետևանքն են քաղաքական անպատժելիության մթնոլորտը, քաղաքական գործիչների սպանությունները, որոնք առաջացնում են մեր երկրում ժողովրդավարության և ազգային քաղաքականության բացակայությունը։

Վրաստանի ազգային գաղափարախոսության կուսակցությունը միջազգային կազմակերպություններից պահանջում է ներգործուն միջոցառումներ Վրաստանում մարդու կուսակցական և ազգային իրավունքների պաշտպանության և ճշմարիտ ժողովրդավարության հաստատման նպատակով»։

ԲԱՔՈՒ

Իսա Ղամբար. Ադրբեջանում իրավիճակը չի բարելավվի

ԲԱՔՈՒ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Մուսավաթ» կուսակցության ղեկավար, Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախկին ղեկավար Իսա Ղամբարը գտնում է, որ հանրապետությունում քաղաքական իրավիճակը չի բարելավվի։ Նա ընդգծել է, որ իշխանությունները չեն կարող փոխել սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը և քաոս էության շարունակում են նախկին կուրսը։ ԱՆԻ գործակալությանը տված հարցազրույցում Իսա Ղամբարը հայտարարեց, որ իրենց նախաձեռնությունները տարածելով, իշխանությունները դա անում են լիովին խորհրդային ձևով։ 1994 թ. հոկտեմբերի 4-ի ձախողված պետական հեղաշրջման արդյունքներին նվիրված վերջին խորհրդակցության նպատակն էր գովաբանել Հեյդար Ալիևին, մեղադրել Սուրաթ Հուսեյնովին և զրպարտել ժողովրդավարական կազմակերպություններին։

Իսա Ղամբարը հայտարարեց, որ ներկայիս ընդդիմությունը ոչ թե պաշտպանում է օրենքը, այլ սահմանադրական դիրք է բռնել հանրապետության միասնության համար։ Նա ընդգծեց, որ իշխանությունների և ընդդիմության այդ դիրքորոշման պատճառով Ադրբեջանում պետական հեղաշրջման վտանգը պահպանվում է։ Ընդամենը նա հայտարարեց, որ ինքը մասնակցել է խորհրդակցությանը, քանի որ իր կարծիքով անհրաժեշտ են լուրջ վերլուծություն և քննարկում ձախողված պետական հեղաշրջման և նման երևույթների պահպանման վտանգի առնչությամբ։ Սակայն, ընդգծեց Ղամբարը, Հեյդար Ալիևը ինքնությանը դիտավորյալ ծայն չտվեց և անհամ պարզեց ժողովրդին ուղղված դիմումի և բանաձևի մեջ փոփոխության կատարումը։ Նա վկայում է, որ իշխանությունները փախչում են ընդդիմության գաղափարախոսությունից ու քաղաքականությունից, նկատելի իմաստով, որ նա չունի իրական ուժեր

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Հրապարակ

Հրապարակվել է սեփականաշնորհվելիք առաջին սաղ ձեռնարկությունների ցանկը։ Նրանց համար հաշվարկված բաժնետոմսային արժեքը, պրն Չեկ, համապատասխանո՞ւմ է նրանց իրական արժեքին։

– Ելնելով մի շարք ձեռնարկությունների բաժնետոմսային արժեքների հայտարարված տվյալներից, կարելի եզրակացնել, որ դրանք շատ էժան են գնահատված։

Կառավարությունը պարտավոր էր մի քանի տարի առաջ կատարել գույքագրում, մինչդեռ այն անցկացվեց, երբ արդեն բաղադրված էր տնտեսական անկախության հանգիստացող ցին հարյուրապատիկ անգամ աճեցված ռուբլով։ Չեռնեւեցրեները դրանք ճշգրտելու դարձրել էին սա ռացիոն։ Ճնկմցին նոր մեկնաբանե՞ր ի հաշիվ տնտեսական զանձարանի չկարացման։

Միլիոնատերեր կան նաեւ կառավարական ներքերում, սակայն նրանք դրան հասել են ոչ թե բոլորին պատկանող միջոցները մի գիտական սեփականացնելու ճանապարհով, այլ ստանձնվածների ընթացքում՝ ինքնավերստատությամբ եւ իրենց ներքին կուսակցությունների հաշվին, դիմանալով մրցակցությանը, գիտատեխնիկական առաջադեմ մեթոդների կիրառման, աշխատանքի արդյունքներով ոչ թե միայն շրջանառության ոլորտը, որտեղ կուտակվում են մեծ ծավալով դրամը բերված տրամաբանական արդյունքներ։ Արտասահմանյան արդյունքների չվերահսկվող հոսքը մեծ վտանգ է ներկայացնում ազգային արտադրության առանձին ճյուղերի զարգացման համար։

Հայաստանում տնտեսական համաձայնական խաղամակաբանությունը հասկանալու պետք է կիրառել մեծ նախընտրությամբ այն ճյուղերի նկատմամբ, որոնք, բնութագրելով համաշխարհային տնտեսության արդյունաբերական զարգացման ուղղվածությունը, ներկա վիճակով չեն կարող դիմանալ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Վ. Խոջաբեկյան. «Մինչեւ շուկայական հարաբերությունների հաստատումը անհրաժեշտ է ստեղծել շուկայական էկոնոմիկա»

«Հայոց աշխարհ» օրաթերթի [illegible] հարցերին է պատասխանում ՀՀ Ազգային ակադեմիայի տնտեսագիտության ինստիտուտի փոխտնօրեն Վլադիմիր Խոջաբեկյանը։

ձեռնարկությունների ուռճացվածի մի մասը։ Այդ արժեքները չափազանց ցածր են ցույց տրված՝ միանգամից երկու հազար լումայով ավելացվելով։

Առաջին տնտեսական սեփականաշնորհումը հենց ճանապարհով կմիջոցն յուրաքանչյուրին արհեստականորեն ստեղծելով միլիոնատերեր։

Երկրորդ՝ ելնելով բաժնետոմսային ցածր արժեքից, շատ ցածր կզնահատվեն նաեւ այն վաուչերները, որոնք կազմելու են դրա 20 տոկոսը, որով եւ կփակվելու բաժնետիրական ընկերությունների հոգսը ինստիտուտ այդ զոհագներն փոխելու։

Այսպիսով, ստեղծվում է այն խաղամակաբանությունը, որը հասարակությանը կտանի խիստ բևեռացման ձեռնարկելով միլիոնատերեր եւ ընդդիմություն։

Կառավարման վերին օղակների ոչ մ հաշվով չի տալիս, թե այդ ո՞ր միջոցներն են ներդրվում արտադրության։ Ո՞վ է հաշվով տալիս այն բանի համար, որ երեք տարի առաջ, իբրեւ թե «ձեռներեցությունը» խթանելու նպատակով, որոնք վարկ տնտեսական զանձարանից միլիոններ տրամադրվեցին առանձին անհատների։ Երկու տարի անց՝ 1993 թ. նոյեմբերին, երբ շրջանառության մեջ էր մտնում դրամը, այդ վարկերը, մասնավորապես՝

ֆի արտադրողականության եւ արտադրանքի որակի բարձրացման ու այն էժանացնելու ճանապարհով։

– Ինչպիսի՞ն է տնտեսության կարգավորիչ դերն այս հարցում։

– Տնտեսության տնտեսական կառավարիչությունը երկրի տնտեսական ու սոցիալական իրավիճակի կայունացման երաշխիքն է։ Մեր հանրապետությունում չի գործում այնպիսի ֆինանսավարկային համակարգ, ճկուն, հստակ հարկային եւ մաքսային խաղամակաբանություն, որը տնտեսական զանձարանը հարստացնելու հնարավորություն ընծեռեր։

Մինչեւ շուկայական հարաբերությունների ստեղծումը մեզ մոտ անհրաժեշտ էր ստեղծել շուկայական էկոնոմիկա, որը մի ակնթարթում անել հնարավոր չէ։

– Գտնո՞ւմ եք, որ սխալ է թույլ տրվել նաեւ սեփականաշնորհման միջոցների ընտրության ժամանակ։

– Անշուշտ։ Էվոլյուցիոն զարգացման ճանապարհով այն իրականացնելով, աստիճանաբար կձեւավորվեր բազմակացութաձեւ տնտեսություն սեփականության բազմաձեւությամբ, որը կխթաներ ներքին շուկան, շուկայական մրցույթի ու լուրս ներմուծելով նաեւ տնտեսությունը։ Վտանգավոր է առանձնապես այն, որ ներկայումս շուկայական հարա-

միջազգային շուկայի մրցունակությանը։ Արտաքին աշխարհի առջեւ իրենց դռները լայնորեն կարող են բացել միայն հզոր տնտեսությունները, այն էլ՝ ոչ միշտ։

– Ինչպիսի՞ հեռանկարներ կարելի է ակնկալել տնտեսության ներկա տնտեսական խաղամակաբանությունից։

– Էկոնոմիկան չի վերակենդանանա կամ, լավագույն դեպքում դրա համար ստանձնվածներ կպահանջվեն, եթե այսօրվանից չձեռնարկվեն կտրուկ միջոցներ հայրենական արտադրության զարգացման հաստկի նպատակային ծրագրերի մշակման ու իրականացման ուղղությամբ։ Մինչդեռ, իրադարձությունների ներկա ընթացքի պայմաններում արտադրողը կշարունակվի եւ մեծ ծավալով կտանվի, իսկ հասարակությունը արտադրողից կվերածվի միայն սպառողի, ինչը սպառնում է ազգի գենոֆոնդին։ Դա հնարավոր է կանխել միայն ու միայն նյութական արտադրության ընդլայնելու եւ երկրատարողության առաջնահերթության ընդունման ճանապարհով։ Մեր երկրում հենց դրան է մղվել եւ մասամբ մեր ապագայի բոլոր հաստատուններից ամենակարեւորը՝ արտադրությունը հաստատիքը։

ԷՏ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Համբարձում Գալստյանը պատասխանում է իր ոճով

Երկ երեսուն հազարից խաղամակերս Համբարձում Գալստյանը մեր թերթին ներկայացրեց հետեւյալ գրությունը, խնդրելով այն տպագրել անփոփոխ։ Չմերժելով ժամանակին խիստ հայտնի խաղամակաբան գործչին, գրության մեջ եղած սոր արտահայտությունները բաղնում ենք հեղինակի խղճին։

«Լրագիր» օրաթերթի խմբագրությանը։ Մեծարգո պարոնայք.

Ձեր թերթի թիվ 224-ում առ 15 դեկտեմբերի 1994 թ. հաղորդում է տպագրվել «Համբարձում Գալստյանը հաջողակ բիզնեսմեն է նաեւ Մոսկվայում» խորագրով։ Այդ կապակցությամբ պարտքս ունեմ հայտնելու հետեւյալը.

1. Ձեր տեղյակին այն մասին, որ «Համբարձում Գալստյանը տեղափոխվել է Մոսկվա եւ այժմ աշխատում է տեղի ֆիրմաներից մեկում որպես կոմերսանտ» (հայերենից մեռնեմ, խմբագիր ջան-Հ. Գ.) չի համապատասխանում իրականությանը։ Մոսկվա նման եւ «Տիեզերք» ՍՊԸ անօրենն եմ եւ Ձեր թերթը կարդալու երջանկությունն ունենալու պահին Երեւանում եմ գտնվում։ Մոսկվայում գտնվող «ֆիրմայի» հետ որպես «կոմերսանտ» համագործակցում եմ։ Համագործակցում եմ նույն շահով, ինչ շահով համագործակցում եմ Տաշքենդի, Ալմաթայի, Բիշքեկի, Օդեսայի, Քիեւի, Թբիլիսիի, Անկարայի, Լոնդոնի, Պարիզի ... (շարունակե՞մ, թե՞ հերիք է) «ֆիրմաների» հետ։ Քանզի «կոմերսանտ» հրաշքի բառը, ինչպես երեւի հասկանում եք, իր մեջ նաեւ այնտեղից (այստեղից) գնելու եւ այստեղ (այնտեղ) վաճառելու իմաստն ունի։ Ինչ խոսք, կարելի է նաեւ Երեւանում գնել ու Երեւանում վաճառել, բայց ես դրան դեմ եմ։ Ինչ խոսք, երբ որ Վանո Սիրադեղյանն ու Ձեր թերթի ու խմբագրի լավագույն բարեկամ Վազգեն Սարգսյանը ճշտեն, թե Հայաստանի խաղամակիցները ինչի որ իրավունք ունեն համբերատարությամբ բացակայելու, ապա պատրաստ եմ տեղի տալու բոլոր ուժին։ Բայց ոչ ավելին։

2. «... Նրա աշխատակից կոմերսանտների գործարքներից ստացած եկամուտը կազմում է տասնյակ հազար դոլլար»։ Կարծում եմ, որ բոլոր ժամանակներում էլ անպարկեշտություն է համարվել ուրիշի գրպանը մտնելու եւ բովանդակությունը ծանոթանալու ժամանակն հետաքրքրությունը Սահակյանի, որ «ֆիրմայի» ու նրա «կոմերսանտների», ինչպես հաճել եք նկատել, Մոսկվայում են գտնվում։

3. «... Երեւանից մեկնելուց առաջ նրան (նկատելի-Հ. Գ.) հաջողվել է Արդշինբանկից «հանել» (???) «Տիեզերք» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հաշվեհամարում եղած 80 հազար դոլլարը»։ Որքան ես հասկացա, խոսքը գնում է նույն գումարի մասին, որի վերաբերյալ Ձեր անկապակած հարգարժան ու անկապակած անկախ թերթը արդեն մեկ անգամ նշել էր 80 միլիոն արտահայտությունը։ Ցավում եմ, որ այս դեպքում եւս ճիշտ չէք։ Արդշինբանկից «հանել եմ» ոչ 80000 եւ ոչ էլ 80000000 դոլլար։ Առայսօր «հանել եմ» 1 մլն 304211 դոլլար։ Դրա դիմաց Հայաստան եմ բերել ավելի քան 2000 տոննա սննդամթերք։ Որքան ինձ հայտնի է, Հայաստանի ոչ մի մասնավոր ձեռնարկություն Հայաստան այս ճանապարհով սննդամթերք չի բերել։ Ինչ խոսք, մենք էլ կցանկանայինք այս բոլորը արտասահմանից բերել առանց փող վճարելու, բայց դրա ձեւն առայսօր չենք հայտնաբերել։ Երախտապարտ կլինենք, եթե բանաձեւը մեզ հայտնեք։ Չենք կասկածում, որ փող չունենալով թերթ հրատարակողները բիզնեսի բնագավառում եւս ատելի կունենան։

Եւ վերջում՝ հրատարակավ ուզում եմ խոստովանել իմ մի մեղքության վերաբերյալ։ Միշտ կարծել եմ, որ ինը թումոնը ջարդելը դաստիարակչական միջոց չէ։ Սխալվել եմ ու ուզում եմ ներողություն խնդրել «Լրագրի» պատվարժան խմբագրից։

Հարգանքներով՝

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱԼՍՏՅԱՆ,

15 դեկտեմբերի 1994 թ.

ՏԵՍԱԿԵՏ

Սպասվում է երրորդ հեղափոխություն

Եթե Բլեյանի «գաղափարները» իրականացվեն, ի՞նչ կլինի մի քանի տարի անց

Հեղաշրջումները տեղի էին ունենում մեր աչքի առջեւ. Արեւելյան Եվրոպայի «վարդագույնից» մինչեւ «զորշ մոխրագույնը» եւ նախկին ԽՍՀՄ վերակառուցման «տարերային անորոշը»։ Սեւակույրի հունից դուրս լծվելով դրանք, որպես կանոն, վերածվում են բռնակալության եւ այդպիսով հետ նետում հասարակությունը։ Առայժմ միայն ժողովրդավարությունն է ի վիճակի հեղափոխական ընթացքը պահել համամարդկային մշակույթի հունի մեջ, որն իր հերթին բաղկացած է բազմաթիվ ազգային մշակույթներից։ Տեղին է վերհիշել ժան ժորեսի խոսքերը, որը ֆրանսիական մեծ հեղափոխությանը վերաբերող իր գրքում անկեղծորեն խոստովանել է. «Հեղափոխությունը առաջին հերթին բարբարոսական ձեւ է։ Որքան էլ ազնիվ, արգասավոր, անհրաժեշտ լինի հեղափոխությունը, այն միշտ առնչվում է մարդկության առավել ցածրակարգ եւ կիսով չափ գազանային ժամանակաշրջանին»։

Մեզ մոտ արդեն իրականացվել է երկու հեղափոխություն՝ հողի եւ արտադրական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհում։ Հերթը հասել է երրորդ՝ մշակութային հեղափոխությանը։ Այժմ արդեն դա անվիճելի է կադրային այն փոխատեղումներից հետո, որոնք տեղի ունեցան հանրապետության լուսավորության նախարարությունում։ Աշոտ Բլեյանի նշանակումը լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար գնահատվում է որպես Հայաստանում դպրոցական կրթության համակարգն արմատապես բարեփոխելու իշխանությունների միանգամայն լուրջ մտադրություն, որի վերջնական նպատակն է այն դուրս բերել տեսության խնամակալությունից։ Այս տեսակետից Աշոտ Բլեյանը, որը հայտնի է որպես մասնավոր կրթության կողմնակից եւ իր գաղափարները եռանդագին իրականացրել է իրեն ենթակա դպրոցում, ամենից հարմարն է դպրոցական համակարգի «գլխավոր» բարեփոխչի դերում։ Ի նշան բողոքի սկյալ նշանակման դեմ, իր պաշտոնից հրաժարական տվեց խորհրդարանի գիտության եւ կրթության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Ղազարյանը, հայտարարելով, որ այդ քայլով իշխանությունները փաստորեն հնարավորություն են տալիս լուսավորության ամբողջ համակարգը դարձնել «բլեյանական»։ Հայտնի է, որ Բաժու կատարած ուղեւորությունից հետո հասարակությունը Աշոտ Բլեյանի անձն ընկալում է բավական բացասական կերպով։

Մամուլում արդեն գրվել է այն մասին, որ «Բլեյանի դպրոցի» փորձը շատ անհաջող է։ Սակայն լավագույնը թերեւս այն բնութագիրն է, որ մեզ տվեց այդ դպրոցի 7-րդ դասարանցիներից մեկը. «Մեր դպրոցում հետաքրքիր է, քանի որ այնտեղ մենք չենք սովորում»։

Հարց է ծագում, եթե Աշոտ Բլեյանի բոլոր «գաղափարները» իրականացվեն, ապա ի՞նչ կլինի մի քանի տարի անց։ Պատասխանը պարզ է ու դաժան։ Ուսուցիչների 60 հազարանոց ջոկատի մշտական գործադուլների եւ լուսավորության նախարարի նոր պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանի վճարովի ուսուցման «գաղափարների» կենսագործման պայմաններում, երբ կառավարությունը բնակչությանը հացի բանկացման փոխհատուցում է տալիս, մենք, միանգամայն հավանաբար պատճառներով, կունենք նաեւ անգրագետ սերունդներ։

Հենց այդ ձեւով կստեղծվի հեղափոխական երրորդ իրավիճակը մշակութային հեղափոխության համար, երբ «վերեւները» չեն ուզում հին ձեւով շարունակել, իսկ «ներքեւները» ի վիճակի չեն վճարել նաեւ ուսման դիմաց։

Գայթակղությունը մեծ է ստորեւ բերելու տվյալներ 20-30-ական թթ. արդեն տեղի ունեցած մշակութային հեղափոխության վերաբերյալ։ Այդ թեմայով գրել է պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Կոնստանտին Խուդավերդյանը։ Ուզում եմ ուղղակի ասել, որ բարեփոխումներից հետո մենք կունենանք մեր ժողովրդի 1913 թ. գրագիտության մակարդակը, երբ գրագետ էր բնակչության 13 տոկոսը (սա տարբեր աղբյուրների ամենամեծ թիվն է)։

Մինչդեռ սխալ կլիներ անտեսել նաեւ խորհրդային իշխանության յոթ տասնամյակներին ժողովրդական կրթության արձանագրած նվաճումները։ Գաղտնիք չէ, որ ժողովրդական կրթության համակարգում ձեռք բերված որոշակի մակարդակը բարձր է գնահատվել ոչ միայն մեր կողմից, այլեւ արտասահմանում։

Հարց է ծագում, ի՞նչ կարիք կա ջարդել արդեն կայացած այդ ամբողջ համակարգը, որը գործում է եւ որոշակի արդյունքներ տալիս։ Ժամանակը չէ՞ հրաժարվել «հեղափոխական» մեթոդներից եւ փոխարենը աշխատանք սկսել աստիճանական փոփոխությունների տեսանկյունից, որոնք վաղուց գտնվում են եվրոպական բոլոր երկրների մեթոդների զինանոցում։

Անչափ հետաքրքրական է նաեւ առաջիկա մշակութային հեղափոխության մեկ ուրիշ հրապարակ կողմ՝ ֆախականը։ Իր ժամանակին «խորհրդային տեսության հիմնադիրը» ուղղակի ասել էր. «Անգրագետ մարդկի հետ սոցիալիզմ չես կառուցի»։

Հետաքրքիր է եւ արժե խորհել այն մասին, թե մենք, այնուամենայնիվ, ո՞ւմ հետ ենք կառուցելու մեր նոր ժողովրդավարական տեսությունը, որ տեղը չհայտնվենք արդի համաշխարհային խաղամակրթության հետնապահների մեջ։

ՌՈԶԱ ԱԴԱՄՅԱՆ,

Պատմագիտության թեկնածու, դոցենտ

ԾԱՆՐ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շտապ օգնություն ոստիկանական մեքենանե՞րով

Դեռ ավելորդ հարեւանիս հետ պատահած միջադեպը. առավոտյան նա դպրոցում լսացվելու ինքնազգացողությունը մեկեն փոխվել էր։ Նա ընկել էր եւ չէր կարողանում ինքնուրույն բարձրանալ։ Հարեւաններով օգնության հասանք, եւ, բնական, զանգահարեցինք շտապ օգնություն։ Կանչը ընդունելուց հետո հերթապահը հայտնեց, թե բենզին չլինելու պատճառով մեքենաները խիստ անբավարար են, որ ինքը կաշխատի շտապ գտնել որեւէ մեքենա եւ մեզ լրացուցիչ տեղյակ կպահի։ 15 րոպե անց հերթապահը զանգահարեց եւ ասաց, որ 20 րոպե անց դիմավորենք շտապ օգնության մեքենային։ Փաստ առ օրն, մեքենան եկավ ժամանակին, եւ բժիշկը բարեխղճորեն կատարեց իր պարտքը։ Պարզվեց, որ վարորդը օգտագործել էր իր անձնական բենզինը։ Ափսոս միայն, որ չկարողացանք ընդհանուր շփոթմունքի մեջ ճշտել նրանց անունները, եւս մեկ անգամ հրապարակավ շնորհակալություն հայտնելու համար։

Սակայն, գրելու պատճառն այլ է. խոստովանության ընթացքում բժիշկը մեզ լսեցրեց, որ շտապ օգնության խմբերը կարող էին երբեւէկել ոստիկանության պարեկների հետ, որոնց մեքենաները եւ բենզին ունեն, եւ օժտված են կապի միջոցներով... «Եթե միայն Վանոն իմանար եւ ու զներ...»։ Այ ինչ բան, այսման ոստիկանությանը եւ նախարարությանը փնտրելուց հետո, էլի վերջին հույսը ներքին գործերի նախարարն է։

Ս.Ճ.

digitised by A.R.A.R.@

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հարմա՞ր է արդյոք մարդու ստորգետնյա կյանքը

Շինարարական ազատ տարածքների բացակայությունը ժամանակակից խոշոր քաղաքների համար աղետ է դարձել: «Եվրոպական շատ քաղաքներում բնավ ազատ մակերես չի մնացել», ասում է միջազգային բանկային ընկերակցության ներկայացուցիչ Ժան Պոլ Գոդարը: Այս փակուղուց կա միայն երկու ելք. ավելացնել հարկերի թիվը, ինչը կապված է մի շարք բնապահպանական խնդիրների հետ, կամ խորանալ հողի մեջ: Երկրորդ ուղին ունի իր նրբերանգները, բայց կարծես թե սկսում է դուր գալ շինարարական ընկերություններին:

Ճապոնական «Տոկիո Ֆուրիոբեյշեն» շինարարական ընկերության ղեկավարությունն արդեն 5 տարի է, ինչ երազում է մինչև 2020 թվականը կառուցել ապագայի քաղաք Գեոպոլիս անունով: Սկզբունքորեն այդ երազանքի իրականացման համար արդեն այսօր շատ բան կա: Ամբողջ աշխարհում փորված են բազմաթիվ գետնուղիներ, մետրոպոլիտենի գծեր: Ավելին է նաև ավելի խոր կառույցների փորձը: Լա Մանշի տակ գործում է թունել: Անցյալ տարի Ճապոնիայի ծովափին, 40 մետր խորության վրա կառուցվեց երեք վիթխարի նավթապահեստ: Դա ավելի ձեռնտու էր, քան մակերևույթին մի քանի փոքր պահեստարանի կառուցումը: Ճապոնիայի գծագրական սեղանների վրա դրված է ստորգետնյա տրանսպորտային հաղորդակցությունների 17 նախագիծ, ներառյալ Տոկիոն հատող ճանապարհին, որը կմիացնի Կանագավայի և Տիբայի պրեֆեկտուրաները:

Եվրոպայում նույնպես մտադիր չեն սահմանափակվել Լա Մանշի տակ կառուցված անգլո-ֆրանսիական մայրուղով: Գերմանիան և Դանիան ծրագրում են գետնուղով միացնել Համբուրգը Կոպենհագենին, Մարոկկոն և Իսպանիան մտածում են Ջիբրալթարի նեղուցի տակ գետնուղի փորել, իսկ շվեյցարացիները խորհում են Ալպերի տակով միջքաղաքային մետրո անցկացնելու մասին:

Եվ այնուամենայնիվ, եվրոպական նախագծերը ժամանակի և փողի հետ են կապված: Իսկ «Տոկիո Ֆուրիոբեյշենի» նախագծի իրագործումը տեղի կունենա բավական ուշ: Հնարավոր բնակիչների համար երկրի ընդերքը բազմաթիվ գաղտնիքներ է պարունակում: Չափազանց բարդ խնդիրներից մեկը բնակության համար պիտանի միջավայրի ապահովումն է: Ոչ ոք չի ուսումնասիրել, թե ստորգետնյա կառույցները ինչպես կարձագանքեն գետնաշարժերին: Միանշանակ պատասխան չունի նաև ընդերքի սեփականության իրավունքի դաս իրավաբանական հարցը: Համարվում է, որ վերգետնյա սեփականության իրավունքն ատես ուղղահայաց տարածված է ցած: Բայց դա հնարավոր է այնքան ժամանակ, քանի դեռ ոչ մեկը ընդերքի նկատմամբ պահանջներ չի ներկայացրել:

Գիտնականները տվյալներ չունեն բնակության անսովոր միջավայրում մարդու ստանալիք կյանքի հոգեբանական ու բնախոսական հետևանքների մասին: Բազմաթիվ մարդիկ տանել չեն կարողանում փակ տարածքները կամ երկարատև արհեստական լուսավորությունը: Երբ Փարիզում առաջին անգամ բացվեց մետրոն, իշխանությունները ստիպված դիմեցին չնախատեսված ծախսերի, վարձեցին երաժիշտների, որոնք յուրահատուկ վագոններում և կայարաններում ուղևորներին ցրում էին մռայլ մտքերից, որոնք հողի հաստ ու ծանր շերտի տակ գտնվելու հետևանք էին:

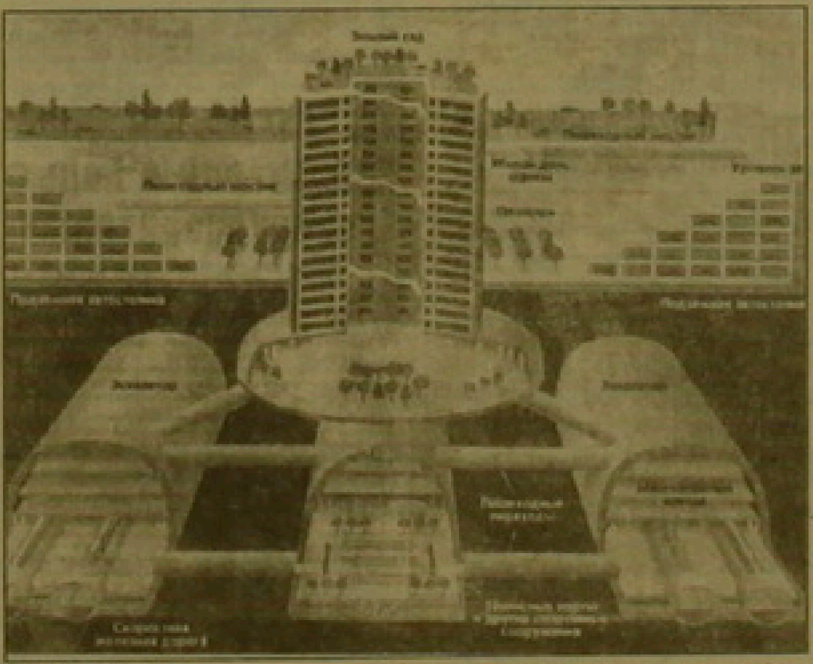

Արդեն պետք է ավելացնել հողային աշխատանքների չափազանց մեծ ծախսերը: Երբ սկսեցին փորել Լա Մանշի տակի գետնուղին, բոլոր ծախսերը գնահատվում էին 10 մլրդ. դոլար: Սակայն իրական ծախսերը կրկնակի շատ եղան, և գետնուղին իր ծախսերը կծածկի տասնամյակներ հետո: Անշուշտ, հողափորման մեքենաների կատարելագործումը վերջ ի վերջո կնվազեցնի ծախսերը, իսկ 1 խմ հողի արժեքը մակերևույթի վրա կհասնի այնպիսի չափերի, որ գետնի տակ կառուցելը ձեռնտու կլինի:

Շատ երևույթին, ստեղծական այդ միտումները ճապոնական 6 ընկերությունների դրդեցին Կանագավայի պրեֆեկտուրայում ձեռնամուխ լինել փորձնական կառույցի շինարարությանը: Ըստ [illegible] կառույցը թաղված կլինի 50 մետր խորությամբ: Այդ նախագծի համար «Հիտաչի ձոսեն» մեքենաշինական ընկերությունը կառուցել է հողափորման մեքենա, որ կգործի նաև Տոկիոյի ճնշող շինարարությունում:

Սակայն շատ փորձագետներ կասկածում են, թե ստորգետնյա կյանքի դրական կողմերը (չհաշված շինարարական տարածք, երկրաշարժերի ժամանակ ստորգետնյա կառույցների ավելի մեծ հուսալիություն, ջեռուցման նվազ. ծախսեր) կգերազանցեն այդ ձևի բացասական հետևանքներին: Գուցե դա է պատճառը, որ Եվրոպայում հակված չեն հրապուրվելու ստորգետնյա բնակավայրերի կառուցման գաղափարով, որոնցում թերևս ոչ ոք չցանկանա ապրել: Եվրոպացիները նախընտրում են հողում թաքցնել քաղաքային այն ձեռնարկությունները, որոնք կապված են կեղտաջրերի մաքրման, թափոնների վերամշակման հետ: Այս սկզբունքով ամենից առաջ է անցել Շվեյցարիան: Ստոկհոլմում ստորգետնյա հաստատությունները այնքան բնական են, որ քաղաքի ստորերը պահված են դրանք մտցնելով համակարգիչների հիշողության մեջ:

Ֆրանսիայում նույնպես շարժվում են այդ ուղղությամբ: Անցյալ տարի Մարսելում բացվեց ստորգետնյա ավտոճանապարհի 3 կմ-անոց հատվածը: Քաղաքի իշխանությունների ծրագրերի համաձայն, փոխադրամիջոցների հոսքի մի մասը պետք է անցնի գետնուղիներով:

Այնպես որ, գուցե խոր ավելի լավ է հողի մեջ թաքցնել քաղաքային անհարմար ենթակառույցը՝ մաքրման ձեռնարկությունները, ճանապարհները, էներգետիկ կայանները և այն ամենը, ինչը վնասում է քաղաքի նկարագրին: Իսկ մարդիկ թող առաջվա պես ապրեն արևի ճառագայթների տակ, շնչեն մաքուր օդ և ոչ թե օդորակիչների համակարգի բերած օդը, նայեն ծառերին և ոչ թե բույսերի բաժանմունքներին:

«Իզվեստիա», 10 դեկտեմբեր

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարածքային վեճը լուծվեց դատարանի միջոցով ... 168 տարի հետո

1994 թ. հոկտեմբերի 21-ին միջազգային իրավունքի տեսանկյունից շատ ուշագրավ կարևորագույն իրադարձություն. Արգենտինայի և Չիլիի միջև սահմանամերձ մի տարածք (532 քկմ), որ կոչվում է Լագունա Դել Դեսիերտո («Անապատի լիճ»), միջազգային արբիտրաժային տրիբունալի որոշմամբ հանձնվել է Արգենտինային:

5300 կմ ընդհանուր սահման ունեցող Արգենտինան և Չիլին սահմանային տարաձայնությունների, հակամարտությունների, համաձայնագրերի և արբիտրաժների արդեն 168 տարվա պատմություն ունեն: 1984 թ. նոյեմբերի 29-ին երկու երկրների միջև կնքվեց Բիգլի ջրանցքի վերաբերյալ խաղաղության և բարեկամության պայմանագիր, որով կողմերը պարտավորվեցին բոլոր սահմանային վեճերը հարթել փոխադարձ համաձայնությամբ, հակառակ դեպքում միայն հանձնել միջազգային արբիտրաժի:

1991 թ. հոկտեմբերի 31-ին նախագահներ Կ. Մենեմը և Պ. Այլվինը ստորագրեցին մի պայմանագիր, որով վերջնական լուծում ստացավ մինչ այդ 24 վիճելի տարածքներից 22-ի դելիմիտացիայի հարցը, և համաձայնություն ձեռք բերվեց Լագունայի խնդիրը հանձնել միջազգային արբիտրաժի: Վերջին վիճելի տարածքի մայրցամաքային սառցադաշտերի խնդիրը որոշվեց թողնել երկու երկրների խորհրդարանների հայեցողությանը:

Եվ ահա 5 լատինաամերիկյան իրավաբաններից կազմված արբիտրաժային ատյանը 3-2 ձայներով որոշում կայացրեց հօգուտ Արգենտինայի: Այդ որոշմանը նախորդեց արգենտինյան կողմի երկու տարվա աշխատանքը՝ հավաքելու և ներկայացնելու պատմական, աշխարհագրական, տեղագրական նյութեր ի պաշտպանություն իր փաստարկների:

Ինչպես նշվում է այս կապակցությամբ Արգենտինայի կառավարության հայտարարության մեջ, միջազգային արբիտրաժային ատյանի որոշումը, որի հետ, ի դեպ, ոչ առանց դառնության ստիպված էին համաձայնել Չիլիի կառավարությունն ու ժողովուրդը, ընդգծում է միջազգային իրավունքի առաջնայնությունն ու միջպետական վեճերի խաղաղ լուծման գործին, և այդ առումով ունի անգնահատելի արժեք:

Թուրքմենա-իրանական երկաթուղի. վերականգնվում է «Մետաքսի ճանապարհը»

ԱՇԽԱԲԱԴ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՎՈՍՏԻ ՏԱՍՍ. Թուրքմենական երկաթուղու շինարարները ավարտեցին Աշխաբադ-Պեկին անդրասիական մայրուղու պակասող օղակի անցկացման նախագծի առաջին փուլի աշխատանքները: Այդ օղակը պետք է Թուրքմենիայի Թեջեն քաղաքը կապի իրանական Մեշեդի հետ: Սահմանամերձ Սերախսում ենթադրվում է կառուցել շրջանի խոշորագույն երկաթուղային կայաններից մեկը և Թեջեն գետի կամուրջը: Թուրքմենական և իրանական երկաթգծերի կցման շնորհիվ կստեղծվի Արևելքի և Արևմուտքի երկրները միացնող ամենակարճ ճանապարհը: Այդպիսով, արդիական տարբերակով կվերականգնվի «Մետաքսի մեծ ճանապարհը»:

ՀԱՎԱՆԱ

Կուբա. Այլախոհները որպես զբոսաշրջիկների խայծ

Կուբայում ի հայտ է եկել գանձարանը տարադրամով լցնելու նոր աղբյուր. դա քաղաքական ընդդիմությունն է: Ինչպես պնդում են կուբացի պաշտոնատարները և մասնավոր ուղեկցորդները, Կուբան շարունակում է Կարիբյան ծովի գլխավոր դիտարժան վայրը մնալ, ոչ միայն իր գեղեցիկ լողափերի շնորհիվ, այլև այն պատճառով, որ նա աշխարհում կոմունիզմի վերջին արգելոցներից մեկն է:

Կղզու իշխանություններն արդեն վաղուց հասկացել են, որ այլախոհների վաճառքը կարող է խիստ շահութաբեր զբաղմունք դառնալ, թեև ստեղծում է քաղաքական որոշ դժվարություններ:

Նախկինում զբոսաշրջության երթուղիներն անցնում էին Վարադերո առողջավայրի բազմակիլոմետրանոց ավազե լողափերով, հինավուրց Տրինիդադ քաղաքով, որտեղ հայտնի «Տրոպիկանա» կաբարեի մուլատուհիները կարող էին այցելուի ցանկության դեպքում ներքնահարկ իջնել առավել մտերիմ ծանոթության համար: Ներկայումս կանադացի կամ ֆրանսիացի զբոսաշրջիկները պահանջում են, որ իրենց ցույց տան նոր տարաբախտիկ «ճաշատեսակ»՝ սեփական տներում պահված վարչակարգի քաղաքական հակառակորդներին: Նրա ցուցիչ վարձատրության դիմաց զբոսաշրջության գործակալությունները պատրաստակամորեն ընդառաջում են հաճախորդներին:

Սանտա Ֆե ծովափնյա փոքր ավանը գտնվում է Կուբայի հյուսիսային ծովափին: Վերջին ամիսներին հենց այստեղից էին հազարավոր փախստականները փորձում իրենց խարխուլ նավակներով հատել Ֆլորիդայի նեղուցը և հասնել Ամերիկայի ափերին: Այստեղ է ապրում Գուստավո Արկոսը՝ Կուբայում մարդու իրավունքների պաշտպանության շարժման հիմնադիրներից մեկը: Նրա տան վրա գրված են տիրոջը հասցեագրված բազմաթիվ վիրավորական արտահայտություններ, որոնք արել են նրա հակակառավարական գործունեությունից վրդովված «հարևանները», այլ կերպ ասած, Կուբայի հատուկ ծառայությունների գաղտնի աշխատակիցները:

Սանտա Ֆեի ծովափին շարված են ինքնաշեն լաստերի բեկորներ, պահածոյի մաշված տուփեր, ջարդված կողմնացույցներ և փախստականների նավակային «զինանոցի» այլ իրեր: Այստեղ էքսկուրսիայի բերվող զբոսաշրջիկները երկար դիտում են այդ ամբողջ հանդերձանքը, ոմանք նույնիսկ արտասվում են:

Միայն մեկ ամսում ավելի քան 30 հազար փախստականներ հեռացել են կղզուց: Ներկայումս Կուբայի կառավարությունն ի ցույց է դնում անցած ճգնաժամի հետքերը: Կղզում ավելի ու ավելի են շատանում «այլախոհության զբոսաշրջային գոտիները»:

Հունիսին Հավանայի բնակիչների աչքի առջև կարճ ժամանակով մի խումբ իսպանացի զբոսաշրջիկներ ոգևորությամբ լուսանկարում էին այն կուբացիներին, որոնք ցանկապատի վրայից Բելգիայի դեսպանատուն նետվել էին՝ այնտեղ ապաստան ստանալու հույսով: Զբոսաշրջիկների մասնավոր ուղեկցորդ Մարկոս Դիեգոն զզվանքով է պատմում այդ մասին: Ներկայումս կառավարությունը բոլոր հնարավորություններն օգտագործում է հյուրերից տարադրամ ստանալու նպատակով, ասում է նա: Կարող են նույնիսկ էքսկուրսիաներ կազմակերպել բանտեր, որտեղ պահվում են քաղբանտարկյալներ:

Կուբացի պրոֆեսոր Լուիս Ագիլար Լեոնը, որը Ջորջթաունի ամերիկյան համալսարանի պատմության դասախոս է, ասում է. «Կաստրոն պատրաստ է դոլարների դիմաց վաճառել նույնիսկ Չե Գևարայի ձեռքերը (արգենտինացի հայտնի հեղափոխականի հատված դաստակները Բոլիվիայից բերվել էին նրա մահից հետո): Այժմ կղզու կառավարները նախընտրում են դոլարներ, իսկ աֆրոկուբայական կրոնը վերածվել է տարբերակված ուղեկցվող ներկայացման, և զբոսաշրջիկները շատ գոհ են այդ նոր հյուրասիրությունից»:

«Նովոյե [illegible]»

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Չինաստանի պայթեցումները մորատորիումը վտանգի տակ կդնեն

Երբ Չինաստանը միջուկային նոր պայթեցումներ կատարի, դրանք սպառնալիքի տակ կդնեն երեք տարի առաջ հայտարարված միջազգային մորատորիումի երկարաձգումը: Բրիտանական հետախուզական աղբյուրները վկայակոչելով հաղորդեց Հոնկոնգի «Սաութ Չայնա մորնինգ փոստ» թերթը:

Թերթի տվյալների համաձայն «ձմեռվանից անմիջապես հետո Սինցզյան Ույղուրական ինքնավար շրջանի Լոբ-նոր փորձադաշտում Չինաստանը կփորձարկի նոր միջուկային սարք, ապա կանցկացնի մի շարք պայթեցումներ, որոնցից հետո միջուկային անկախ քաղաքականության ջատագով Ֆրանսիան ամենայն հավանականությամբ կհայտարարի մորատորիումից դուրս գալու մասին: Անգլիան և ԱՄՆ-ը, ասում է նաև Ռուսաստանը, որոնք Ֆրանսիայի հետ կապված են միջուկային պայթեցումների ժամանակավոր արգելման համաձայնագրով, հավանաբար կհետևեն Փարիզի օրինակին»:

ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ

Եմենը հույս ունի չվճարել

Եմենը դիմել է Ռուսաստանին՝ խնդրելով չեղյալ հայտարարել իր յոթ միլիարդ դոլլարի հասնող պարտքը: «Մենք այժմ բանակցություններ ենք վարում Ռուսաստանի ղեկավարության հետ և հուսով ենք, որ Ռուսաստանը դուրս կգրի մեր պարտքերի մինչև 90 տոկոսը», Սանայում կայացած հարցազրույցի ժամանակ լրագրողներին հայտարարել է Եմենի նախագահ Ալի Աբդուլլա Սալեհը: Նախագահի ասելով, Եմենի յոթ միլիարդ դոլլարի հասնող պարտքը առաջացել է նախկին Եմենի Արաբական Հանրապետության կողմից Խորհրդային Միությունից զենք գնելու հետևանքով:

ՌՈՅԹԵՐ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երաժշտությունն այնպիսի արվեստ է, որն ազդակիրներն եւ անտարբերներն կապված է քնեու բոլոր արվեստների՝ պոեզիայի ու բալետի, գեղանկարչության ու թատրոնի, ճարտարապետության, ... պլաստիկայի հետ: Բայց, ինչպես ապացուցված է, նաեւ գիտությունների հետ:

Երաժշտությունը, Ալբերտ Էյնշտեյնի հարաբերականության տեսության հայտնագործման հետ միաժամանակ, այդ գաղափարին համարժեք ձեւ ստացավ, երբ Վեբեռնը գրեց ընդամենը երեք րոպե տեւող սիմֆոնիա, որտեղ այդ սեղմ ժամանակամիջոցում տեղի էր ունենում շատ մեծ գործողություն, որն առաջ նախատեսված էր երկարաշունչ երաժշտական ժամանակի համար: Օրինակ, Մոցարտի երաժշտությունը տեւում էր միանգամից, ինչպես կան տարբեր հասկացություններ, որոնք, ծավալն, սուզվում են ինչպես նային տարածքի հանրահայտվող ու երկրաչափությամբ:

Նրա երաժշտության մեջ մտքի ծնունդը նույնման գեղեցիկ ու կատարյալ է, որքան կենդանի օրգանիզմի ծնունդը, որն այնուհետեւ պետք է անցնի կյանքի ուղու բոլոր փուլերը, կատարելով իր առաքելությունը:

Սակայն հորինվածքի այդ վերլուծական սկզբունքը չի բարդացնում բուն երաժշտությունը, այն ունկնդրի չի դառնում ունկնդրի համար: Այն գեղեցիկ է, մեղեդային, հուզական, լի է ոգու ուժով, ինչպես նաեւ զարմանալիորեն ժողովրդային է: Սիմֆոնիկ հանդերձանքի ընդունի բնույթը չի փոխում դրա բուն ժողովրդային էությունը: Նա համոզված է «խելական մեթոդի եւ հարյուրավոր երաժշտական երկերի մեջ արտագրումներ էր անում (իսկ դա դժոխային աշխատանք է բյուրավոր նոտաների հետ), այն ժամանակ եւս բնավ չէր անտարբեր ու ժամանակին չէր վիրավորում անտարբերությամբ:

Նրա արհեստավարժական անկաշկանդությունը մեծ է ծնում իր եռանդի մանկության մասին: Այն մասին, որ ընտանիքում ոչ ոք երբեւէ չէր նկատում մյուսների քերթությունները, որ նրա մանկական եւ ապա պատանեկան բոլոր երեւակայությունները բարեբեր հող էին գտնում: Նա իր ծնողների կողմն էր, բայց նրանք էլ բանկ էին իր համար:

Լեւոն Աստվածատրյանի հայրը պատանեկության տարիներին եղել է Կոմիտասի երգչախմբում, եւ Լեւոնն իրեն համարում է հայ դասական...

Որոնել եւ հավատալ

Ոչ մի փորձություն Լեւոն Աստվածատրյանին չի խանգարում հորինել

Բանն այն է, որ ոչ ոք այդպես էլ չի կարողացել պատմել, թե ինչպես է հորինվում երաժշտությունը: Դա ստեղծագործողին եւ ունկնդրին մարդկանց համար միանգամայն անհասկանալի կարողություն է՝ սեփական մտքերն արտահայտել հնչյունների, դրանց զուգորդումների, ներդաշնակության խորհրդավոր եւ իմաստուն օրենքների միջոցով: Եւ կարելի է ասել, որ յուրաքանչյուր կոմպոզիտոր, չնայած այդ գիտության վարպետությանը եւ դասական ավանդույթներին, ինքն է գտնում ստեղծագործման բանալին միանգամայն անհատական ճանապարհով:

ճարտարապետական կառույց. նա ակնհայտորեն այն ընկալում էր ներքին հայացքով (թեեւ երաժշտությունը նաեւ ժամանակային արվեստ է), ապա արդեն գրի առնում այդ արխիտեկտոնիկ տեսիլքը:

Վաղուց հայտնի է, որ երաժշտությունը կապված է եղել մաթեմատիկայի, թվերի ստույգ հաշվարկման հետ: Ավելի ուշ մաթեմատիկական հաշվարկն ու երաժշտությունը զուգորդելու այդ կարողությունը կորավ, եւ միայն 20-րդ դարում վիեննացի նոր դասականների երաժշտության մեջ ակնհայտ առավ այդ ավանդույթի ճյուղը, որը հանգեցնում է որոշակի կարգով լրկնվող որոշակի թվով հնչյունների խիստ համակարգման:

Բայց միշտ է այդպես: Հայաստանի բիբլիական հողում ծագում են այնպիսի երեւույթներ, որոնք հասնում են արվեստի հնագույն շերտերին, վերարտադրում հնագույն գաղափարների արդիական տարբերակներ: Եւ սա մենք տեսնում ենք Երվանդ Քոչարի տարածական գեղանկարչության մեջ, Փարաջանովի ծիսական թատրոնում, Ավետ Տերտերյանի կախարդական երաժշտության մեջ, ինչպես նաեւ Լեւոն Աստվածատրյանի երաժշտության մեջ, որը ներթափանցված է աստղագիտական մտածողությամբ:

Բայց ինչպիսի՞ մտածողությամբ. Դա տիեզերքի մասին պատկերացումների ֆանտաստիկ երեւակայությամբ ոգեշնչված արտահայտություն չէ: Դա լուրջ հետազոտական միտք է, որն ամրապնդված է մաթեմատիկական բազմաթիվ գիտելիքներով:

Երբ դու միայն երաժշտագետ ես, ապա չես ըմբռնի այդ զարմանալի հաշվարկները, որոնք կոմպոզիտորի երեւակայության մեջ ողջանում են հնչյունների սարսուռը: Դուք ականջով կլինեք բավական լավ, սակ ձեր վերացական երկրաչափությունը, ինչպես այն բանի համար, որ ըմբռնեք կոմպոզիտորի մեծ քողի գաղափարը, որի մասին նա հանուրիս է պատմում:

Այստեղ առկա են տարածություն, ժամանակ եւ դրանց բարդ փոխհարաբերություններ: Այստեղ կան մտավոր էներգիայի շերտեր, որոնց մի մասը վերածվում է մեղեդու, մյուսները՝ դրա զարգացման, երրորդները մարմնավորում են ընդհանուր գաղափարը:

Կոմպոզիտորն իր երաժշտության մեջ վերարտադրում է փիլիսոփայական դեպից ուժեղ բան չկա: Մեղեդի հորինելիս գլխավորը դարձերների միշտ զուգաբո գտնելն է, որոնք բովանդակում են դարերի ստեղծագործությունը: Այլապես մեղեդին չի ապրի»:

Լեւոն Աստվածատրյանը սիրում է զրուցակցին: Նրա կողքին նստելիս զգում ես ինչ-որ զարմանալի հարմարավետություն, որը մանկությունն է հիշեցնում: Սեփական երաժշտությունը վերաբերող նրա պատմությունները լի են անբռնազբոսիկ զավեշտներով, բայց նրա նոր ստեղծագործությունների առանձին հատվածներ ունկնդրելիս եւ նրանց ձայնը լինելու դեպքում, հանում է այդ երաժշտության կերպարը, որպես աշխարհի եւ դրա ամբողջ անզուգական տրամաբանական օրինաչափության արտացոլում:

Աշխարհի հանդեպ նրա հայացքն այնքան անայլայլ եւ իմաստուն է, որ կյանքի ոչ մի փորձություն նրան չի խանգարում հանգիստ մտածել, երաժշտություն հորինել եւ երջանիկ լինել: Տխրության նստում է նավքի լամպի մոտ եւ հորինում իր վերջին սիմֆոնիկ ստեղծագործությունը, որտեղ առկա է լիարյուն կյանքն իր բոլոր հատկանիշներով՝ փողոցների ձայներով, մեքենաների աղմուկով, քննադատների հոնդյունով, մարդկանց ձայներով, համերգասրահներում հնչող երաժշտությամբ...

Այո, այս աշխարհը գեղեցիկ է, հավատում են նրա ստեղծագործությունները, դրա մտահղացումը հոյակապ ու հզոր է, եւ այնտեղ կատարվող ամենայն ինչ կրում է ներդաշնակության գաղափարը: Աշխարհի ներդաշնակությունից դուրս ոչինչ չկա, կեղծ ինչյուն չկա: Վերջիվս ինչ-որ առանձին հոգու տառապանքն է, այդ աշխարհին մերվելու անկարողությունը: Բայց նա ներդաշնակությունը չլսողներին չի բողոքում միայնակ ու լքված: Դիմում է նրանց, գուցեեւ հենց նրանց է նվիրում իր ստեղծագործությունները: Հենց այդպես էլ հնչում է վերջին ստեղծագործության ենթավերնագիրը. «Ամբոխի անապատում կորած անհատին»...

- Արվեստագետը միաժամանակ նաեւ խաղաղ է: Նա ունի բիբլիական գիտակցություն, հանդուրժողություն եւ անսահման աշխատասիրություն: Նրա օրը չափված-ձեւված ու երկար է, եւ երբ նա հրատարակչությունում աշխատում էր որպես գլխավոր երաժշտական խմբագիր, ...

կանի բառը: Այո, նա խորապես յուրացրել է կոմիտասյան ոգին, որը միավորում է երկրայինն ու աստվածայինը, սիրում մարդուն եւ Աստծուն:

Նա ծնվել է Պոլսում, սովորել Կանանի կոնսերվատորիայում եւ լավ է հիշում այդ ժամանակը, խաղաղ ու ծանոթ մարդկանց, իր ուսուցիչներին:

Բայց զարմանալի է, որ նրա հուշերում կարոտաբաղձության նշույլ անգամ չկա: Կյանքի տրամաբանությունը նրան բացատրում է ամեն ինչ: Այն ստեղծում է մարդկային կյանքի միակ ճիշտ տարբերակը, նա հավատում է դրան, եւ այստեղից է բխում նրա դրա հանդեպ փիլիսոփայական եւ միաժամանակ հանգիստ վերաբերմունքը:

Եւ նրա մի ամբողջ շարք հիանալի ստեղծագործություններ լարային նվագախմբի Նախաբանը, որտեղ հնչում է «Հավիկ» տաղը, գրված 1970-ին եւ Կոմիտասի հիշատակին նվիրված Սիմֆոնիան, որտեղ գլխավոր երաժշտական նյութը կառուցվում է «Մոկաց Միրզա» երգի եւ դաշնամուրային Մոնասա Բրեվեի վրա, Պարտիտան «Նախաբանը եւ մոտետը», «Կիլիկիո բազուհին» երկը, երկու դաշնամուրի համար գրված «Բյուրական», փողի ու նվագախմբի համար գրված «Տարածական կառույցներ» ստեղծագործությունները, Առնո Բաբաջանյանի հիշատակին նվիրված «Մելոդիան» եւ վերջապես երաժշտագետ Գեորգի Տիգրանովին նվիրված «Tuba mirum» երկրորդ սիմֆոնիան աշխարհի մասին նրա խորհրդածությունների ուղենիշներն են եւ միաժամանակ գործուն տարր ազգային երաժշտական մշակույթի զարգացման, որտեղ հայկական շարականների խտացված էությունը, դրանց խիստ եւ հանդիսավոր տոնն ամփոփված նրա ձայնը մեջ պարտավորեցնում է նային աշխարհին բարի հայացքով, լինել հանդուրժող եւ միաժամանակ պահանջկոտ, որոնել եւ հավատալ կյանքի ունեցյն ճանապարհին:

«Վերադարձել, երգում է երգչախումբը նրա վերջին ստեղծագործության մեջ, վերադարձել չնայած արգումներին ու վշտին: Տեսեք, վշտի անձրեւը ծվեն-ծվեն են լինում բախվելով մեր ժայռերին»:

Երգչախմբի խոսքերը գրել է ինքը կոմպոզիտորը:

ՄԱՐԳԱՐԻՏԱ ՌՈՒԽԿՅԱՆ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Պիկասսոյի «Էնգրի ջութակը»

Տարին մոտենում է ավարտին եւ, ապա վանդույթի համաձայն, ժամանակն է ի մի բերել կատարվածը, գնահատել ձեռքբերումները: Իսկական արժեքներն անգնահատելի են, եւ ինչման էլ շռայլական վերիվայրումներն իրենց բացասական ազդեցությունը թողնեն, միեւնույնն է, դրանք իրենց արժանի տեղը գտնում են ցուցասրահներում եւ թանգարաններում:

Տարվա ընթացքում արտասահմանում

Պիկասսո. Խանդակ

տեղի ունեցած հիշարժան մշակութային երեւույթների թվին է դասվում Լոնդոնի Թեյթ Գելըրիում բացված «Պիկասսոն՝ քանդակագործ» ցուցահանդեսը, որն ըստ «Էկոնոմիստ»-ի ճանապարհ դեպի արվեստի մեկնաբանի, «հրաշք եւ երեւույթ էր, ստեղծագործող անհատականության ցնցող վկայություն»:

Ստեղծագործական իր երկար տարեգրության ընթացքում Պիկասսոն, համենայնդեպս, ինչ հայտնի է որպես քանդակագործ: Չնայած այդ ասպարեզում մասնագիտական կրթություն չի ստացել, նա քանդակագործությամբ զբաղվել է 20 տարեկան հասակից եւ որպես նյութ օգտագործել ինչպես խավաքարը, այնպես էլ բրոնզը: Ստեղծագործների արվեստագետի այդ բնագավառի մասին խոսելիս նշել են, թե քանդակագործությունը Պիկասսոյի համար «Էնգրի ջութակն» է եղել, այսինքն անձնական հմայվածություն կամ հոբբի: Հավանաբար այն պատճառով, որ ջութակն էլ Էնգրի համար է հոբբի եղել: Նրա այդ բուռն տենչանքի արտահայտություններին հասարակությունն առաջին անգամ ծանոթացել է 1966 թվականին, երբ արվեստագետը 85 տարեկան է եղել եւ դժվարությամբ է հավանություն տվել, որ իր քանդակների հետահայաց ցուցադրումը կազմակերպվի: Դրանք մեծ տպավորություն են գործել, եւ քննադատներն անմիջապես արձանագրելով նշել են, որ նա մեր դարաշրջանի ոչ միայն մեծագույն նկարիչն է, այլ նաեւ մեծագույն քանդակագործը: Նրա գործերում ակնհայտ է որոնող արվեստագետի հարափոփոխ աշխարհը, տարածության մեջ ձեւի ու սեւորման գաղտնիքներին տիրանալու նրա անհագ ծարավը: Քանդակագործության ասպարեզում կատարած նրա փորձերը, ինչպես նաեւ բնորդի մարմնաձեւերի միստումնավոր ձեւագեղումները Պիկասսոյին հանգեցրել են կուբիզմի ստեղծմանը: Առարկան տարրալուծելով երկրաչափական բաղադրատարրերի, կիրառելով կոտրատվող հարթությունների եւ կուտակվող ծավալների այլակերպ զուգորդումներ՝ նա ժխտում է մեզանից դուրս գոյություն ունեցող աշխարհն ու արվեստի բուն պատկերավորման սկզբունքը, այն փոխարինելով արվեստագետի «ակտիվության», որի երեւակայությունը առարկաներին տալիս է վերացական, երկրաչափական ձեւեր:

Պետք է նշել, այնուամենայնիվ, որ Պիկասսոյի կուբիստական շրջանի որոշ գործեր զուրկ չեն նրբագեղությունից եւ հուզական հնչողությունից: Նրա կուբիստական նկարները հեստ գայթում օգնել են, որ նա նոր արտահայտչամիջոցներ գտնի իր քանդակներում, եւ իր կերպարները ստեղծի ոչ թե մեկ ամբողջական «բեկորից», այլ մի խանի կտորների միավորումից: Պիկասսոյի երեւակայությունը շատերն անվանել են անսահման, անեզր, եւ դա իրոք այդպես է:

Տ. Օ.

ՄՓՅՈՒՌՔ

Հայկական շարժանկարների ամենամսյա ցուցադրություն Վալանսում

Վալանսի հայ մշակույթի տան կազմակերպմամբ այստեղ ամեն ամիս հայկական շարժանկարների ցուցադրություն տեղի լինի, տեղեկացնում է Փարիզում լույս տեսնող «Կամք» օրաթերթի վերջին համարներից մեկը: Անցյալ ամսվա վերջին ցուցադրվածը Հրաչյա Քոչարի գրքի հիման վրա Հենրիկ Մալյանի 1989-ին ստեղծված «Կարոտ» ֆիլմն էր, որտեղ Առաքելի դերում նկարահանվել է նկարիչ Ռաֆայել Արոյանը:

Թեհրանի հայկական «Ալիք» օրաթերթը փակման վտանգի տակ

Բախվի խաղաղական մեխենան փորձում է հրահանգներ արձակել Իրանի իշխանություններին: Բաքվի ռադիոն Իրանին կոչ է արել փակել Թեհրանի հայկական միակ օրաթերթը՝ «Ալիքը», տեղեկացնում է ֆրանսիական «Կամք» օրաթերթը: Ըստ ռադիոյի, սա ոչ միայն Ադրբեջանի 7 միլիոն բնակիչների փափագն է, այլեւ Իրանի 60 միլիոն բնակչության, որոնց շարում են Իրանի միլիոնավոր ազերիները:

ԿԱՊԵՐ

Ցուցանմուշները առաքվում են Բոխում

Սկսվել է թանգարանային ցուցանմուշների առաքումը Գերմանիա՝ Բոխումում կայանալիք հայկական մշակույթի նամանյակի կապակցությամբ: Ինչպես տեղեկացրին «Փաստ»-ի բողոքարկին մշակույթի նախարարության թանգարանների բաժնում, Բոխումի ցուցադրություններին մասնակցելու են Հայաստանի Ազգային պատկերասրահը, Հայաստանի Պատմության պետական թանգարանը, Մատենադարանը, Մասենադարանը, Գրականության եւ արվեստի, Էջմիածնի, Մեծամորի, Ժողովրդական արվեստի եւ Արդի արվեստի թանգարանները, ինչպես նաեւ Փարաջանովի թանգարանը: Ընդհանուր առմամբ Բոխումում կներկայացվեն 514 ցուցանմուշներ, իսկ մշակութային նամանյակը կմեկնարկի 1992-ի ապրիլի 15-ին:

ՓԱՍՏ

ԱԶԴԱԳԻՐ

Կամերային թատրոն

Այսօր, ժամը 15-ին, կներկայացվի «Պարոնայք, ամեն ինչ կործանվում է, բայց դեռ կարելի է ապրել եւ զվարճանալ» շոու ներկայացումը:

Կինոտուն

Այսօր, ժամը 15-ին, կցուցադրվեն «Չխամրող գույներ» եւ «Վառվող լապտեր» ֆիլմերը:

Պարոնյան թատրոն

Այսօր, ժամը 16-ին, կներկայացվի Պապֆասի «Պահանջվում է ստախոս» պիեսը: Վաղը՝ դեկտեմբերի 17-ին, ժամը 14-ին թատրոնը հրավիրում է հանդիպման՝ «Նվագախմբի տղաները տարիներ անց...»: Մասնակցում են՝ Արմեն Խոստիկյանը, Սոս Սարգսյանը, Կիմ Երիցյանը, Լեւոն Թուխիկյանը, Սայիս Կարապետյանը, Ստեփան Հարությունյանը, Նուբար (Ռոբերտ Սիրտյան), Հենրիկ Մարգարյանը, Լոռենց Առուշանյանը, Մարգիս Արուտյանը, Գեւորգ Արմենյանը, Գեւորգ Չեփչյանը, Սոֆի Դեւոյանի պարի եւ հոգու թատրոնը, Աշոտ Ղազարյանը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

Երևանը 1996 թվի շախմատային օլիմպիադայի մայրաքաղաք

Երեկ Մոսկվայում անցկացված շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի կոնգրեսում որոշվեց 1996 թվականի շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի մրցավայրը: Այդ պատվին արժանացավ Հայաստանը: Ավելի ընդարձակ՝ հաջորդ համարում:

Շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի եզրափակիչ տուրից առաջ առաջին տեղ դուրս եկավ պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովի գլխավորած Ռուսաստանի առաջին հավաքականը, որը նախավերջին տուրում 3-1 հաշվով վճռորոշ հաղթանակ տարավ Անգլիայի հավաքականի նկատմամբ: Վերջինս մինչ այդ գլխավորում էր մրցաշարային աղյուսակը: Ընդ որում, Կասպարովն առավելության հասավ աշխարհի առաջնության վերջին մրցամարտում իր մրցակից Նայջել Շորթի նկատմամբ: Ռուսաստանի հավաքականին հաղթական միավոր բերեց նաև չորրորդ խաղատախտակի վրա հանդես եկած Սերգեյ Տիվյակովը, ով առավելության հասավ Ջոն Նանի նկատմամբ: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Կրամնիկ-Ադամս, Բարեև-Սփիլմեն հանդիպումները: Այդ կարևոր հաղթանակից հետո Ռուսաստանի առաջին հավաքականը, որը վերջին տուրից առաջ 1 միավորով առաջ անցավ երկրորդ տեղում ընթացող Բոսնիա-Հերցեգովինայի հավաքականից, գործնականում ապահովեց Օլիմպիադայի չեմպիոնի կոչումը: Բոսնիա-Հերցեգովինայի հավաքականը 2-2 հաշվով ավարտեց Ռուսաստանի երկրորդ հավաքականի հետ հանդիպումը: Նույն արդյունքը գրանցվեց նաև ԱՄՆ-Բուլղարիա մրցավեճում: Գերմանիայի հավաքականը 3-1 հաշվով հաղթեց Ֆիլիպինների հավաքականին:

Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը ուժերը չափեց Էստոնիայի հավաքականի հետ, որը նույնպես ուժեղ կազմ ունի և անփոփոխ առաջատարների թվում էր: Ինչպես Մոսկվայից հաղորդում է Սնարի թղթակիցը, միջազգային կարգի մրցավար Ալլա Խաչատրյանը, այդ մրցախաղը մեծ հաջողություններ էր խոստանում Հայաստանի շախմատիստներին, որոնք չորս խաղատախտակների վրա էլ առավելության էին հասել մրցակիցների նկատմամբ: Բայց հետո, ափսոսանքով, ընթացքը փոխվեց ոչ ի օգուտ Հայաստանի հավաքականի: Մեր թիմի առաջատար Ռաֆայել Վահանյանը, սպիտակ խաղալով Լեմբիտ Օլլի հետ, [illegible] հավասարեցրեց դրությունը և հետագա պայքարում զինվոր շահեց, բայց հետո [illegible] կորուստը: Այնուամենայնիվ, Վահանյանի դրությունն այնքան լավ էր, որ դրանից հետո էլ հանդիպումը խաղաղ ելք ունեցավ: Վլադիմիր Հակոբյանը սպիտակներով անհաշտ առավելության հասավ գրոսմայստեր Յանե Վեհսի հետ մրցախաղում, բայց հետո էստոնացի շախմատիստը կոպիտ սխալ թույլ տվեց և 20-րդ քայլում անձնատուր եղավ:

Սմբատ Լպուտյանը, որը մրցում էր Սեպպի հետ, երկար ժամանակ պահում էր նախաձեռնությունը, բայց հետո կորցրեց և մեծ ռիսկի դիմելով սկսեց խաղալ հարձակողական [illegible], նույնիսկ հրաժարվեց ոչ-ոքի առաջարկից և պարտվեց: Չորրորդ խաղատախտակը ներկայացնող Արման Եղիազարյանը նույնպես առավելության հասավ Օլիվիրի հետ մրցախաղում, բայց չկարողացավ իրացնել այն: Արձանագրվեց ոչ-ոքի 2-2:

Եզրափակիչ տուրից առաջ տղամարդկանց մրցաշարի առաջատարների դրությունը.

1.	Ռուսաստան 1	34
2.	Բոսնիա-Հերցեգ.	33
3-4.	Ռուսաստան 2	32,5
	Անգլիա	32,5
5-6.	Գերմանիա	32
	Բուլղարիա	32
7-9.	ԱՄՆ	31,5
	Հունգարիա	31,5
	Ուկրաինա	31,5
10-14	Հայաստան	31
	Վրաստան	31
	Իսրայել	31
	Էստոնիա	31
	Հարավսլավիա	31

Կանանց մրցաշարում վաղուց ամեն ինչ պարզ է: Վրաստանի հավաքականը, նախավերջին տուրում 2.5-0.5 հաշվով հաղթելով Ռուսաստանի երկրորդ հավաքականին, ավելի ամրացրեց առաջատարի իր դիրքերը և վերջին տուրից առաջ 2.5 միավորով առաջ անցավ Հունգարիայի հավաքականից: Վրաստանի հավաքականը վաստակել է 30.5 միավոր: Կարելի է ասել, որ երրորդ տեղն էլ ապահովեց Չինաստանի հավաքականը, որը վաստակել է 26 միավոր, և որին գլխավորում է աշխարհի չեմպիոնուհի Սե Ջյունը: Չորրորդ տեղում է Ռումինիայի հավաքականը, որն ունի 24,5 միավոր: 23,5-ական միավորով 5-6-րդ տեղերը բաժանում են Իսրայելի և Գերմանիայի հավաքականները: Հայաստանի հավաքականը վաստակել է 21,5 միավոր: 12-րդ տուրում Վիետնամի հավաքականից կրած դառը պարտությունից հետո (0-3), նույն 3-0 հաշվով Հայաստանի հավաքականը առավելության հասավ Ալբանիայի հավաքականի նկատմամբ: Մեր ընտրանին հանդես էր գալիս Էլինա Դանիելյան, Արուսյակ Գրիգորյան, Շուշանիկ Հայրապետյան կազմով: Հայաստանի հավաքականի առաջատար, 16-ամյա միջազգային վարպետ Էլինա Դանիելյանը 12 հանդիպումներում վաստակել է 8 միավոր, որն անչափ բարձր արդյունք է, եթե հաշվի առնենք, որ նա մրցում է առաջին խաղատախտակի վրա:

Վերջին տուրում, երեկ, Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը ուժերը չափեց նախկին ԽՍՀՄ անվանի շախմատիստներով կազմավորված Իսրայելի հավաքականի հետ, իսկ կանանց ընտրանին մրցեց Բելառուսի հավաքականի հետ:

ԵՎՐՈՊԱ-96

Վրաստանի հավաքականի հաջողությունը

Հայաստանի հավաքականի ելույթները կշարունակի 1995 թվին

Տեղի ունեցան Եվրոպա-96-ի առաջնության չորրորդ տուրի մի շարք հանդիպումներ: Առաջին խմբում ուժերը չափեցին Իսրայելի և Ռումինիայի հավաքականները, որոնք մինչ այդ գլխավորում էին մրցաշարային աղյուսակը: Հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի 1-1, և երկու թիմերն էլ պահպանեցին իրենց դիրքերը: Երկրորդ խմբում, որտեղ ընդգրկված է նաև Հայաստանի հավաքականը, վաղը տեղի կունենա 2 հանդիպում: Կմրցեն Բելգիա-Իսպանիա, Մակեդոնիա-Կիպրոս: Երրորդ խմբում Թուրքիայի հավաքականը սեփական հարկի տակ 1-2 հաշվով զիջեց առաջատարին՝ Շվեյցարիայի հավաքականին: Հինգերորդ խմբում Նորվեգիայի հավաքականը, արտագնա խաղում 1-0 հաշվով հաղթելով Մալթայի թիմին, ամրապնդեց առաջատարի իր դիրքերը: Նրան հետապնդում է Հոլանդիայի հավաքականը, որը սեփական հարկի տակ 5-0 հաշվով հաղթեց Լյուքսեմբուրգի թիմին: Յոթերորդ խմբում տեղի ունեցած երեք հանդիպումներում հյուրերն առավելության հասան դաշտի տերերի նկատմամբ: Գերմանիայի հավաքականը Քիշնևում 3-0 հաշվով հաղթեց Մոլդովայի հավաքականին, Բուլղարիայի ընտրանին, շարունակելով իր հաղթարշավը, այս անգամ Ուելսում տեղի թիմին հաղթեց նույն հաշվով: Երկրորդ [illegible] հաղթանակը տարավ նաև Վրաստանի հավաքականը, որը 1-0 հաշվով առավելության հասավ Ալբանիայի թիմի նկատմամբ: 8-րդ խմբում տեղի ունեցավ մեկ հանդիպում Ֆինլանդիա-Սան Մարինո 4-1:

1-ին խումբ

4.09.94	Իսրայել-Լեհաստան	2-1
7.09.94	Սլովակիա-Ֆրանսիա	0-0
7.09.94	Ռումինիա-Ադրբեջան	3-0
8.10.94	Ֆրանսիա-Ռումինիա	0-0
12.10.94	Իսրայել-Սլովակիա	2-2
12.10.94	Լեհաստան-Ադրբեջան	1-0
12.11.94	Ռումինիա-Սլովակիա	3-2
16.11.94	Լեհաստան-Ֆրանսիա	0-0
16.11.94	Ադրբեջան-Իսրայել	0-2
13.12.94	Ադրբեջան-Ֆրանսիա	0-2
14.12.94	Իսրայել-Ռումինիա	1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռումինիա	4	2	2	0	7-3	8
2. Իսրայել	4	2	2	0	7-4	8
3. Ֆրանսիա	4	1	3	0	2-0	6
4. Լեհաստան	3	1	1	1	2-2	4
5. Սլովակիա	3	0	2	1	4-5	2
6. Ադրբեջան	4	0	0	4	0-8	0

2-րդ խումբ

7.09.94	Կիպրոս-Իսպանիա	1-2
7.09.94	Մակեդոնիա-Դանիա	1-1
7.09.94	Բելգիա-Հայաստան	2-0
8.10.94	Հայաստան-Կիպրոս	0-0
12.10.94	Դանիա-Բելգիա	3-1
12.10.94	Մակեդոնիա-Իսպանիա	0-2
16.11.94	Բելգիա-Մակեդոնիա	1-1
16.11.94	Իսպանիա-Դանիա	3-0
16.11.94	Կիպրոս-Հայաստան	2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	3	3	0	0	7-1	9
2. Կիպրոս	3	1	1	1	3-2	4
3. Բելգիա	3	1	1	1	4-4	4
4. Դանիա	3	1	1	1	4-5	4
5. Մակեդոնիա	3	0	2	1	2-4	2
6. Հայաստան	3	0	1	2	0-4	1

17.12.94	Բելգիա-Իսպանիա	
17.12.94	Մակեդոնիա-Կիպրոս	

3-րդ խումբ

7.09.94	Իսլանդիա-Շվեդիա	0-1
7.09.94	Հունգարիա-Թուրքիա	2-2
12.10.94	Թուրքիա-Իսլանդիա	5-0
12.10.94	Շվեյցարիա-Շվեդիա	4-2
16.11.94	Շվեյցարիա-Իսլանդիա	1-0
16.11.94	Շվեդիա-Հունգարիա	2-0
14.12.94	Թուրքիա-Շվեյցարիա	1-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	3	3	0	0	7-3	9
2. Շվեդիա	3	2	0	1	5-4	6
3. Թուրքիա	3	1	1	1	8-4	4
4. Հունգարիա	2	0	1	1	2-4	1
5. Իսլանդիա	3	0	0	3	0-7	0

4-րդ խումբ

4.09.94	Էստոնիա-Խորվաթիա	0-2
7.09.94	Ուկրաինա-Լիտվա	0-2
7.09.94	Սլովենիա-Իտալիա	1-1
8.10.94	Էստոնիա-Իտալիա	0-2
9.10.94	Խորվաթիա-Լիտվա	2-0
12.10.94	Ուկրաինա-Սլովենիա	0-0
13.11.94	Ուկրաինա-Էստոնիա	3-0
16.11.94	Սլովենիա-Լիտվա	1-2
16.11.94	Իտալիա-Խորվաթիա	1-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	3	3	0	0	6-1	9
2. Լիտվա	3	2	0	1	4-3	6
3. Իտալիա	3	1	1	1	4-3	4
4. Ուկրաինա	3	1	1	1	3-2	4
5. Սլովենիա	3	0	2	1	2-3	2
6. Էստոնիա	3	0	0	3	0-7	0

5-րդ խումբ

6.09.94	Չեխիա-Մալթա	6-1
7.09.94	Լյուքսեմբ.-Հոլանդիա	0-4
7.09.94	Նորվեգիա-Բելառուս	1-0
12.10.94	Մալթա-Չեխիա	0-0
12.10.94	Բելառուս-Լյուքսեմբ.	2-0
12.10.94	Նորվեգիա-Հոլանդիա	1-1

16.11.94	Բելառուս-Նորվեգիա	0-4
16.11.94	Հոլանդիա-Չեխիա	0-0
14.12.94	Մալթա-Նորվեգիա	0-1
14.12.94	Հոլանդիա-Լյուքսեմբ.	5-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նորվեգիա	4	3	1	0	7-1	10
2. Հոլանդիա	4	2	2	0	10-1	8
3. Չեխիա	3	1	2	0	6-1	5
4. Բելառուս	3	1	0	2	2-5	3
5. Մալթա	3	0	1	2	1-7	1
6. Լյուքսեմբ.	3	0	0	3	0-11	0

6-րդ խումբ

20.04.94	Հս. Իռլանդ.-Լիխտենշ.	4-1
7.09.94	Լիխտենշ.-Ավստրիա	0-4
7.09.94	Հս. Իռլանդիա-Պորտուգ.	1-2
7.09.94	Լատվիա-Իռլանդիա	0-3
9.10.94	Լատվիա-Պորտուգալիա	1-3
12.10.94	Ավստրիա-Հս. Իռլանդ.	1-2
12.10.94	Իռլանդիա-Լիխտենշ.	4-0
13.11.94	Պորտուգալիա-Ավստրիա	1-0
15.11.94	Լիխտենշտեյն-Լատվիա	0-1
16.11.94	Հս. Իռլանդ.-Իռլանդիա	0-4

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իռլանդիա	3	3	0	0	11-0	9
2. Պորտուգալ.	3	3	0	0	6-2	9
3. Հս. Իռլանդ.	4	2	0	2	7-8	6
4. Ավստրիա	3	1	0	2	5-3	3
5. Լատվիա	3	1	0	2	2-6	3
6. Լիխտենշ.	4	0	0	4	1-13	0

18.12.94	Պորտուգալիա-Լիխտենշտեյն	

7-րդ խումբ

7.09.94	Ուելս-Ալբանիա	2-0
7.09.94	Վրաստան-Մոլդովա	0-1
12.10.94	Մոլդովա-Ուելս	3-2
12.10.94	Բուլղարիա-Վրաստան	2-0
16.11.94	Ալբանիա-Գերմանիա	1-2
16.11.94	Վրաստան-Ուելս	5-0
16.11.94	Բուլղարիա-Մոլդովա	4-1
14.12.94	Ուելս-Բուլղարիա	0-3
14.12.94	Մոլդովա-Գերմանիա	0-3
14.12.94	Ալբանիա-Վրաստան	0-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	3	3	0	0	9-1	9
2. Գերմանիա	2	2	0	0	5-1	6
3. Վրաստան	4	2	0	2	6-3	6
4. Մոլդովա	4	2	0	2	5-9	6
5. Ուելս	4	1	0	3	4-11	3
6. Ալբանիա	3	0	0	3	1-5	0

18.12.94	Գերմանիա-Ալբանիա	

8-րդ խումբ

7.09.94	Ֆինլանդ.-Շոտլանդիա	0-2
7.09.94	Ֆարեր. կ.-Հունաստան	1-5
12.10.94	Շոտլանդիա-Ֆարեր. կ.	5-1
12.10.94	Հունաստան-Ֆինլանդ.	4-0
12.10.94	Ռուսաս.-Սան Մարինո	4-0
16.11.94	Շոտլանդիա-Ռուսաս.	1-1
16.11.94	Հունաս.-Սան Մարինո	2-0
16.11.94	Ֆինլանդ.-Ֆարեր. կ.	5-0
14.12.94	Ֆինլանդ.-Սան Մար.	4-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հունաստան	3	3	0	0	11-1	9
2. Շոտլանդիա	3	2	1	0	8-2	7
3. Ֆինլանդիա	4	2	0	2	9-7	6
4. Ռուսաստան	2	1	1	0	5-1	4
5. Սան Մարինո	3	0	0	3	1-10	0
6. Ֆարեր. կ.	3	0	0	3	2-15	0

18.12.94	Հունաստան-Շոտլանդիա	

Բաժինը վ[illegible]
ՍԱՐԳԻՍ [illegible]

ՍՊՈՐՏ+ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԻԲԱ-ն վերջ դրեց Սերբիայի արգելափակումներին

ԳՐԻԳՈՐ [illegible],
Վալանս, Ֆրանսիա

Ցյուրիխում գտնվող բասկետբոլի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻԲԱ) եվրոպական գրասենյակը հավանություն տվեց 97 թվականի Եվրոպայի տղամարդկանց բասկետբոլի առաջնությունը Իսպանիայում, կանանցը՝ Հունգարիայում անցկացնելու համար: ՖԻԲԱ-ն միաժամանակ որոշեց 1999 թ.-ի Եվրոպայի տղամարդկանց առաջնությունը կազմակերպելու իրավունքը տալ Ֆրանսիայի հավաքականին: 1951-ից և 1983-ից հետո սա երրորդ անգամը կլինի, որ Ֆրանսիան կկազմակերպի բասկետբոլի տղամարդկանց աշխարհամասի առաջնությունը:

ՖԻԲԱ-ն վերջ դրեց Սերբիայի նկատմամբ արգելափակումներին և իրավունք տվեց վերջինիս մասնակցել գալիք տարվա Եվրոպայի առաջնությանը: Այդ որոշումը սպասվում էր հոկտեմբերի 5-ին ՍԱԿ-ի որոշումից հետո, որը նույնպես վերջ է դրել Սերբիա-Չեռնոգորիայի (նախկին Հարավսլավիա) նկատմամբ պատժամիջոցներին: Նոր անկախ երկրների թիվը շատ լինելով, ՖԻԲԱ-ն ստիպված է ընտրական մրցաշար կազմակերպել Բոսնիա-Հերցեգովինայի, Բուլղարիայի, Էստոնիայի, Բելգիայի, Թուրքիայի և Սերբիա-Չեռնոգորիայի հավաքականների մասնակցությամբ: Այդ մրցաշարում առաջին 2 տեղ գրաված թիմերն իրավունք են ստանալու մասնակցել 1995 թ. հունիսի 21-ից հուլիսի 2-ը Աթենքում անցկացվելիք Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլի մրցումներին: Սակայն բարդությունն այն է, որ, ըստ մասնագետների, եթե իրար հետ մրցեն Բոսնիայի և Սերբիայի հավաքականները, ապա դա կարող է պայթյունավտանգ լինել: Եվրոպա-95-ի առաջնությունը 1996 թ.-ին Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերի ընտրական փուլ է հանդիսանալու: Այնպես որ մրցաշարը կարող է և հետաքրքիր լինել, և վտանգավոր: Մենք ուրախությամբ ողջունում ենք Սերբիա-Չեռնոգորիայի վերադարձը եվրոպական բասկետբոլային ընտանիք, մի մարզաձև, որում ժամանակին փայլում էին հարավսլավացիները: Դա կլինի նաև ի օգուտ բասկետբոլի: Տեղին է հարցնել, թե ի՞նչ հանցանք ունեին սերբ մարզիկները, որոնց դեմ մյուս ժամանակներ էին սահմանել միջազգային մարզական կազմակերպությունները: Անհեթեթ միտք չէ, որ քաղաքականությունը իջնի մարզական կյանքի վրա: Մենք ուրախ ենք մեր կրոնակից սերբերի համար, որոնք մարզասեր և գնահատման արժանի ազգ են:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՄՈՒԼ

Եթե ատոմային ռումբ էլ պայթի, «Ըրջանը» լույս է տեսնելու

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետև քննարկվեց «Ազգային ղեկավարություն» կուսակցության գործունեության հայտարարությունը, որտեղ խմբագրության հրդեհման փաստը կապված է նախընտրական պայքարի հետ, և միաժամանակ նշված, թե կուսակցությունը ձեռնամուխ է մնում իրավական մարմիններին իր բողոքը հայտնելուց: Հայտարարության մեջ հանրապետության նախագահի ուշադրությունն է հրավիրված այս երևույթների վրա: «Ըրջան» թերթի կողմից հայտարարությամբ հանդես եկավ գլխավոր խմբագիր Մհերյան Հայրապետյանը նշելով, որ իրենք դիմելու են իրավական մարմիններին, թեև սառնասրտորեն(?) ավելացրեց, թե դա ընդամենը կավելացնի չբացահայտված գործերի թիվը: Պրն Հայրապետյանը շեշտեց, որ իր ղեկին նախորդել են մի շարք սպառնալից հեռախոսազանգեր և այլ հալածանքներ թերթի աշխատակիցների նկատմամբ: Միաժամանակ թերթի և կուսակցության ղեկավարները շնորհակալություն հայտնեցին զանգվածային լրատվության բոլոր միջոցներին, որոնք իրենց աջակցությունն են հայտնել «Ըրջանին»:

Ի դեպ, ըստ Հայրապետյանի խոսքերով, «Մարդու իրավունքների մեծ պաշտպան» Պարույր Հայրիկյանը, որը խոստացել էր մինչև ընտրությունների կողմից [illegible] օգնել «Ըրջանի» հրատարակմանը, դեկտեմբերի 14-ին իր մի խումբ կուսակիցների հետ միասին պարզապես դուրս վռնդեց «Ըրջան» թերթի աշխատակիցներին հայտարարելով, թե այդ շաբաթաթերթն իրենց մոտ չպետք է տպվի: «Ես հավաստիացնում եմ, որ ինչ էլ լինի, եթե նույնիսկ ատոմային ռումբ պայթի, «Ըրջանը» շարունակելու է լույս տեսնել», հայտարարեց Սամվել Շահինյանը, թեև որի այդ «խենթ նորելուկը» պատահածից հետո չի պատրաստվում խնդրանալ:

Ի դեպ, ասուլիսին ղեկավարան լրատվական միջոցներից ոչ մեկի ներկայացուցիչը չէր մասնակցում: Մի հանգամանք, որն ավելորդ է դարձնում զանգվածային լրատվության միջոցների համերաշխության մասին վերջերս մոդայիկ դարձած խոսակցությունները:

Ա. Բ.

ՄՈՍԿՎԱ

Գոր-Չեռնոմիրդինի հանձնաժողովը սկսեց աշխատանքը

Մոսկվայում դեկտեմբերի 15-ին սկսվել է տնտեսական և տեխնոլոգիական համագործակցության ռուս-ամերիկյան չորրորդ հանդիպումը: Ամերիկյան պատվիրակությունը ղեկավարում է ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալբերտ Գորը: Նա Ռուսաստանի մայրաքաղաք է ժամանել չորեքշաբթի օրը:

Հանձնաժողովը կաշխատի 16 ենթախմբերով՝ տիեզերքի, էներգետիկայի, տեխնոլոգիաների, մասնավոր բիզնեսի զարգացման, ռազմական արդյունաբերության կոնվերսիայի, բնապահպանության, առողջապահության ուղղություններով:

Միջկառավարական հանձնաժողովը, որը դրա համանախագահների անուններով հաճախ անվանում են Գոր-Չեռնոմիրդինի հանձնաժողով, ստեղծվել է Ռուսաստանի և ԱՄՆ-ի նախագահների նախաձեռնությամբ 1993 թվականին Վանկուվերում կայացած բարձրագույն մակարդակով հանդիպման ժամանակ: Հանձնաժողովն իր նստաշրջանները անցկացնում է տարեկան երկու անգամ՝ հերթականորեն ԱՄՆ-ում և Ռուսաստանում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շվեդիան չի անդամակցի ՆԱՏՕ-ին

ՀԵԼՍԻՆԿԻ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Շվեդիայի վարչապետ Ի. Կառլսոնը այսօր ելույթ ունենալով Ֆինլանդիա-Շվեդիա ընկերության հանդիպման ժամանակ, բացառեց ՆԱՏՕ-ին Շվեդիայի անդամակցության հնարավորությունը: Նա ընդգծեց, որ Շվեդիայի համար ավելի լավ է ավանդ ներդնել եվրոպայի խաղաղարար ջանքերում, մնալով չմիացած երկիր:

Ջոն Մեյջոր. «ԻՀԲ-ն պետք է հանձնի կամ ոչնչացնի զենքը»

ԼՈՆԴՈՆ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Իռլանդիայի հանրապետական բանակը պետք է հանձնի իր զենքը, կամ ոչնչացնի: Այդ մասին չորեքշաբթի երեկոյան Բելֆաստում հայտարարեց Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը:

«20-րդ դարի ժանտախտը» շարունակում է հարձակումը

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, [illegible]: 90-ական թ.թ վերջերին աշխարհում մինչև 10 տարեկան 5 միլիոնից ավելի երեխաներ կորցնեն ՍՊԻԴ-ից իրենց մայրերի մահվան հետևանքով: Այս անմխիթարական կանխատեսումն է անում Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը: Դրա «ՍՊԻԴի համաճարակը 1994 թ.» տեղեկագրում նշվում է, որ ներկայումս ՍՊԻԴի վիրուսը տարածվել է բոլոր երկրներում, դրանով վարակված է ավելի քան 17 միլիոն մարդ, որից 16 միլիոնը չափահասներ են: Նաև արձանագրվում է, որ մեծանում է վարակված երեխաների թիվը:

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

A STYLE
ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երևան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

Անվճար փոստային առաքում Թեհրան և Աբենք

Եթե դուք
ցանկանում եք
ուղարկել նամակներ
կամ որևէ
հաղորդագրություն
Իրան և Հունաստան,
ապա էյ-Ձի-էն
ավիաէքսպրես փոստը
արագ և ապահով
կարող է հանձնել
հասցեատիրոջը նշված
երկրներում:
Հեռախոս 44-35-33,
Երևան Մայիսի 9-ի
փողոց (3-րդ մաս) 4/3
շենք թիվ 9

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

Մեկ սենյականոց
բնակարան քաղաքի
կենտրոնում կամ
մերձակայքում
«Բարեկամություն»
և «Սասունցի
Դավիթ»
կայարանների
շրջակայքում:

Զանգահարել՝
58.18.41

ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Եթե դուք կամենում եք լավ հանգստանալ կամ նույնքան լավ աշխատել, ձեզ քերեք Հայաստանի Գրողների միության Ծաղկաձորի ստեղծագործական տան ուղեգիր:

Տարվա բոլոր եղանակներին դուք կունենաք կենցաղային լիարժեք պայմաններ՝ լույս,-տաք ջուր, համեղ ու բազմազան կերակրատեսակներ: Ձեր տրամադրության տակ կլինեն շոգեբաղնիքն ու լողավազանը, խաղատեղյակները, կինոդահլիճը: Իսկ ձեզ հատկացված սենյակները համեկիրոեն աչք կշոյեն իրենց մաքրությամբ ու հարմարավետությամբ:

Գեղեցիկ բնաշխարհ, գեղեցիկ, բարեկիրթ տուն: Հոգատար անձնակազմ և բարեկիրթ սպասարկում: 12 կամ 24 անմոռանալի օր:

Գինը՝ պայմանագրային:

ՍՊԸ
BULAR

ՄԻԱԿ
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ
ՈՒՂԻՂ
ՉԱՐՏԵՐԱՅԻՆ
ՉՎԵՐԹԸ

ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ - ԵՐԵՎԱՆ
ԵՐԹՈՒՂՈՎ

Բաց մի թողեք
հնարավորությունը:
Դեկտեմբերի 22-ին
ՆԱԽԱՏՈՆԱԿԱՆ
ԶԵՂՉ 20 %:

[illegible]

Սոֆիայից Դուք կարող եք մեկնել
աշխարհի ցանկացած կետ:

Ֆիրման առաջարկում է անհատական և ընտանեկան
հանգիստ և բուժում Բուլղարիայի ծովային առողջարաններում:

«ԱՆԻ» հյուրանոց, 528 սեն. 594528, 528321

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աշոտ Տիգրանի Աղամյանը, որը ծնվել է 1991 թ. մայիսի 13-ին, տառապում է ծանր հիվանդությամբ: Նրա բուժումը հնարավոր է միայն արտերկրում: Այդ նպատակով Հայխնայբանկի Երևանի Խաղաղի(?) Սպանդարյան բաժանմունքի N 164608 հաշվում, կոդ՝ 370101608, հաշվի համար՝ 600161001, բացվել է անձնական հաշիվ՝ 114686:

Փոքրիկ Աշոտի կյանքի փրկությամբ մտահոգված մարդիկ կարող են իրենց նպաստը բերել այդ շնորհակալ գործին:

SARTARABAD
Company LTD

ՆՈՐ ՏԱՐՎԱՆ ԵՎ ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆԵՐԻՆ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՆՑԻ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹՈՎ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7 օրով, 3 աստղանի հյուրանոց, սնունդ, օրական 2 անգամ
14 օրով, առանց հյուրանոց.

Մուտքի վիզաների և փաստաթղթերի ձևակերպումը Մոսկվայում:

Հանրապետության հրապարակ, Նալբանդյան 20,
Տեղեկությունների համար զանգահարել 580632 հեռախոսով

«Հայրենիքի» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2 Բաժանորդային թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1938 Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության 15. 12. 1994 Գինը՝ 25 դրամ

digitised by A.R.A.R.@